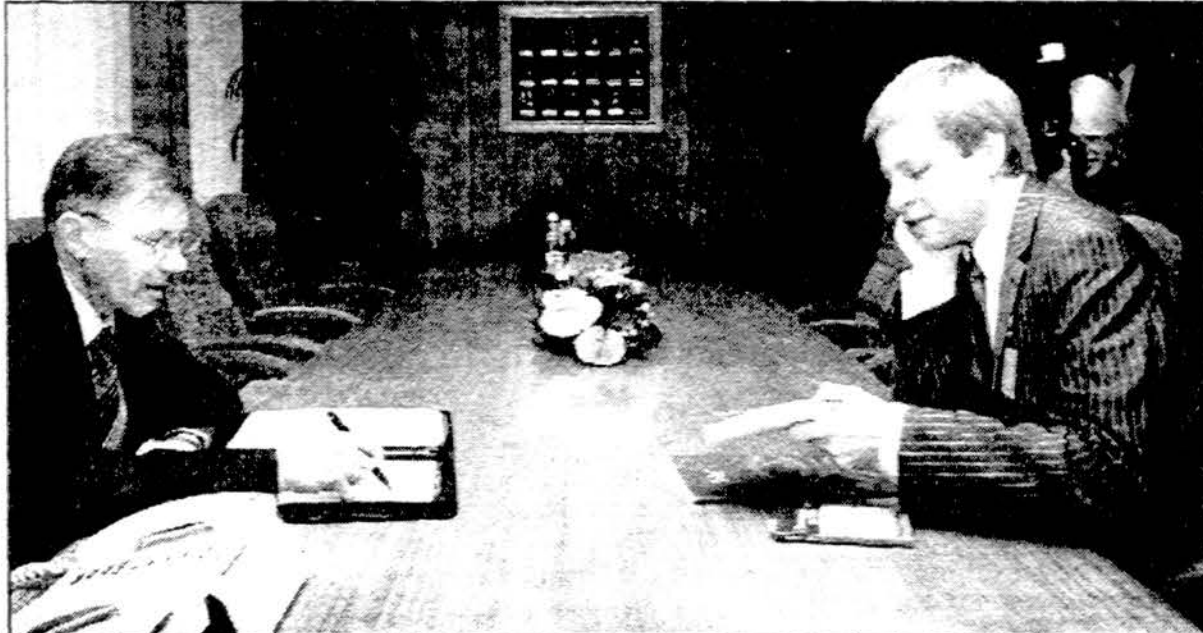

Premjero Gedimino Kirkilo giljotina

Premjeras Gediminas Kirkilas (k) su Laisvosios rinkos instituto direktoriumi Remigijumi Šimašiumi. Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Rytas Staselis
Bernardinai.lt

Paniekinti premjero Gedimino Kirkilo įsipareigojimo atsistatydinti lygiai po vienerių metų, jeigu šalyje nemažės korupcija, didelių gabumų nereikia. Nors jo oponentai formaliai

turi tam pačių svariausių priežasčių: dabartinei mažumos Vyriausybei išsilaikyti dar vienerius metus iš principo yra didelis laimėjimas, Vyriausybė ir jos vadovas kol kas negarsėja ypatingais darbais — labiau gražiais pareiškimais ir pabrėžtina meile žiniasklaidai.

Ir vis dėlto G. Kirkilo žodis šiuo atveju reiškia ne taip jau mažai. Ypač turint mintyje tai, kad nuo 2000-ųjų kovos su korupcija fronte ne tik nebuvo jokių darbų, bet ir mažėjo net žodžių. G. Kirkilo pirmtakas mėgdavo pabrėžti šaliai dirbęs ištisus penkis dešimtmečius, bet iki savo aktyvios politinės karjeros pabaigos iki galo taip ir nesuvokė, kas yra korupcija ir kur ji prasideda.

Turint norą, G. Kirkilo įsipareigojimą galima suprasti kaip signalą, kad šis politikas korupcijos problemą supranta. Todėl jo pareiškimą — atiduoti savo politinį likimą į visuomeninės organizacijos „Transparency International“ (TI) rankas — neabejotinai reikėtų laikyti nebūtu iššūkiu. Ir bent jau viltis, kad iki tol, kol „Transparency International“ Lietuvos skyrius kitais metais paskelbs Lietuvos korupcijos reitingą, šioje srityje kažkas bus daroma.

Tikėtis, jog tarptautinę organizaciją pavyktų paveikti, kad jos ats-

tovai sutiktų kokias nors dešimtasias reitingo dalis pastumti Vyriausybės naudai, beviltiška. Lietuvoje dešimtasias dalis puikiai stumdyti moka kaip tik vyriausybės struktūros (kaip buvo dėl euro), tarp nevyriausybinių dar galima surasti tokių, kurie dešimtasias reputacijos reitingo dalis labiau brangina.

Kita vertus, G. Kirkilo padėtis nepavydėtina. Ji sunki jau vien dėl to,

Nukelta į 6 psl.

Šiame numeryje:

- Sveikatos klausimais.
- Kodėl delsiama?
- Netrukus švėsime Padėkos dieną.
- Jaunųjų talentų rankose atgijo Vėlinių nuotaika.
- Paaugliai apie smurtą.
- Mūsų daržai ir darželiai.
- Seime: emigracijos tyrimų leidiniai.
- Lietuva alkoholio gniaužtuose.
- Vėlinės.

Valiutų santykis

1 USD — 2.69 LT
1 EUR — 3.45 LT

Lietuviai nepatenkinti demokratija

Vilnius, lapkričio 20 d. (ELTA) — Daugiau nei pusė — 57 proc. — Lietuvos gyventojų spalio mėnesį buvo nepatenkinti tuo, kaip Lietuvoje veikia demokratija.

Keturi iš dešimties — 41 proc. — apklaustųjų teigė, jog juos tenkina demokratijos situacija šalyje.

Per pastarąjį mėnesį nuomonė apie demokratijos veikimą pakito nedaug — nepatenkintų ja sumažėjo 2 procentiniais punktais.

Prieš metus — 2005 m. spalį — demokratijos padėtis Lietuvoje buvo vertinama panašiai kaip ir dabar. Tuomet 39 proc. apklaustųjų teigė esą patenkinti demokratijos veikimu

šalyje ir 59 proc. išsakė nepasitenkinimą.

Spalio mėnesį pusė — 51 proc. — Lietuvos gyventojų buvo tos nuomonės, kad reikalai Lietuvoje iš esmės krypta į blogąją pusę.

Kiek mažesnė dalis — 47 proc. — viešosios nuomonės apklausos dalyvių teigė, kad reikalai Lietuvoje pastaruoju metu gerėja.

Per mėnesį nuo rugsėjo apklausos 4 procentiniais punktais sumažėjo gyventojų, teigiančių, kad reikalai šalyje gerėja.

Per pastaruosius du mėnesius optimistų mažėjo — po 4 procentinius punktus per mėnesį.

Europa dar neapsisprendė, kaip vertinti Lietuvą

Vilnius, lapkričio 20 d. (BNS) — Daugumoje Europos Sąjungos šalių ir kaimyninių kraštų daugiau nei trečdalis apklaustųjų nėra apsisprendę, ar jie palankiai, ar nepalankiai vertina Lietuvą.

Apklausą ES valstybėse bei Baltarusijoje ir Rusijos Kaliningrado srityje atlikusi bendrovė „Vilmorus“ tokią rezultatą interpretuoja kaip nepakankamą informuotumą.

19-oje iš 26 šalių atsakymų „sunku pasakyti“ vidurkis siekia 42 proc. Šio rodiklio reikšmė svyruoja nuo 12 proc. Suomijoje iki 73 proc. Italijoje.

Be Italijos, labai daug nežinančių apie Lietuvą yra Portugalijoje (72 proc.), Vokietijoje (70 proc.), Maltos (66 proc.), Slovakijoje (62 proc.), Čekijoje ir Airijoje (60 proc.).

Visose šalyse, išskyrus Ispaniją, yra daugiau palankių Lietuvai vertinimų negu nepalankių (palankių vertinimų vidurkis yra 47 proc., nepalankių — 11 proc.), tačiau šie vertinimai įvairiose šalyse svyruoja.

Teigiami vertinimai: nuo 85 proc. Estijoje iki 19 proc. Ispanijoje. Neigiami vertinimai: nuo 26 proc. Nyderlanduose iki 2 proc. Estijoje.

Ypatingai palankiai Lietuvą vertina kaimyninės šalys — Latvija (81 proc. palankiai ir 4 proc. nepalankiai), Baltarusija (73 proc. palankiai ir 7 proc. nepalankiai), Lenkija (71 proc. palankiai

Nukelta į 6 psl.

A. Januška tapo premjero patarėju

Vilnius, lapkričio 20 d. (BNS) — Buvęs Užsienio reikalų ministerijos sekretorius Albinas Januška įsiliejo į premjero komandą.

Dirbti Gedimino Kirkilo patarėju A. Januška pradėjo nuo pirmadienio.

Kaip sakė premjero atstovė spaudai Nemira Pumprickaitė, A. Januška patarinės strateginiais klausimais, bet nebus vyriausias patarėjas.

Anksčiau premjerui strateginiais klausimais paprastai patarinėdavo vyriausiasis patarėjas.

G. Kirkilo vyriausiojo patarėjo postas liko laisvas po to, kai Juozas Bernatoniš buvo paskirtas Lietuvos ambasadoriumi Estijoje.

Rugsėjį A. Januška pasitraukus iš URM, žiniasklaida nuolat aptarinėjo A. Januškos galimybes dirbti premjero komandoje. Pats G. Kirkilas ne kartą reikė viltį, kad jo patarėju sutiks tapti vienas labiausiai patyru-

Albinas Januška
Gedimino Bartuškos (ELTA) nuotr.

sių Lietuvos diplomatų A. Januška, kurį dėl vaidmens ir įtakos daugelyje svarbių valstybės procesų oponentai vadino „pilkuoju kardinolu“.

Pats A. Januška komentare tuo klausimu nedalijo.

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 11-20-06

PERIODICALS

SVEIKATOS KLAUSIMAI

Kepenų priešai – vaistai, alkoholis ir virusai

Prasidėjus peršalimo sezonui, padidėja grėsmė ir pakenkti kepenims.

Vieni šildosi alkoholiu, kiti gydomi vaistais, kurių deriniai arba dozės kiekvieną organizmą veikia skirtingai. Dar kiti vaistais gydomi ne peršalimo simptomus, o vakarėlių pasekmes. Jūrininkų ligoninės Gastroenterologijos skyriaus vedėjas **Giedrius Šimulionis** įspėjo, jog tokios kombinacijos gali baigtis hepatitu ar net ciroze. Ieškantiems stebuklingų būdų išsivalyti organizmą, gydytojas priminė, jog kepenims labiausiai patinka saikas, ramybė ir vanduo.

— **Vis dažniau girdime medicus kalbant apie hepatitus, kurie perduodami per neplautas rankas ar per kraują. Kas gi yra hepatitas?**

— Hepatitas – tai ūminis ar lėtinis kepenų uždegimas, kai dėl įvairių priežasčių pažeistos kepenų ląstelės žūva, o į kepenų audinį įsiskverbia uždegiminės.

— **Kokios hepatito priežastys?**

— Priežastys gali būti įvairios.

Jei dėl kepenų uždegimo kalta toksinė medžiaga, pavyzdžiui, alkoholis, vadinasi, žmogui alkoholinis hepatitas. Dėl ilgą laiką vartotų vaistų gali išsivystyti medikamentinis hepatitas. Alerginiu hepatitu gali pasireikšti reakcija į tam tikrą medžiagą.

Gydant hepatitą pirmiausia iš organizmo reikia pašalinti tai, kas sukėlė uždegimą. Jei tai medikamentas, būtina nutraukti jo naudojimą arba pakeisti tokio, kuris neveikia kepenų.

Hepatitus dažnai sukelia ir virusai.

Dažniausiai paplitęs hepatitas A, kuris kyla dėl nešvarių rankų, higienos stokos.

B ir C virusai plinta lytiniu keliu ar per kraują: perpilant užkrėstą kraują, kontaktuojant su infekuotu krauju ar kitais organizmo skysčiais, per užkrėstus medicininius instrumentus, atliekant tatuiruotę, vartojant intraveninius narkotikus.

— **Kokie kepenų uždegimo simptomai?**

— Kepenų uždegimui būdingas akių, odos pageltimas. Tačiau jis būna ne visada. Gali patamsėti šlapimas, išmatos tampa kiek šviesesnės. Taip pat atsiranda sunkumas, maudžiantis skausmas dešinėje pašonėje, apetito stoka, pykinimas, bendras silpnumas, nuovargis; sumažėja darbingumas. Neretai simptomai būna nelabai išreikšti ar jų visai nebūna.

Hepatitas A ir B išryškėja greitai, nes infekuotasis dažniausiai pagelsta. Tuo tarpu hepatitas C yra begeltės formos ir dažnai žmogus net nežino juo sergantis. Ši liga nustatoma atsitiktinai atliekant tyrimus. Dažnai žmonės gyvena neįsąsąm diskomforto ir skundžiasi minimaliais negalavimais, panašiais į gripo simptomus. Kol kas tyrimas dėl hepatito C nėra rutininis, tačiau galvojama apie tai, kad tai galėtų įeiti į bendrosios praktikos gydytojo atliekamų tyrimų normą.

— **Kodėl hepatitas C yra pavojingesnis už A ir B?**

— Virusinius hepatitus gydyti sudėtinga. Virusai greitai mutuoja, prisitaiko, todėl gydymas sudėtingas. Ypač hepatito C.

Nuo hepatito A ir B yra vakcina. Nuo hepatito C nėra ne tik vakcinos, bet ir superefektivių vaistų. Jei paciento organizme viruso labai daug, gydymas trunka iki metų ir ne visada pasiekiamas teigiamas atsakas. Būna, kad gydymas visai neduoda efekto arba liga atsinaujina.

Tačiau jei hepatito C išgydyti ir nepavyksta, liga yra pristabdoma. Nesunaikintas virusas prislopsta ir nebeatlieka savo juodo darbo. Neišgydyti hepatitai baigiasi kepenų ciroze.

— **Kas vyksta žmogaus kepenyse, kodėl jos tokios svarbios?**

— Kepenys – žmogaus laboratorija. Joje vyksta įvairiausi biocheminiai procesai. Kepenyse medžiagos yra skaidomos, sintetuojamos. Reikalingos medžiagos organizmui perduodamos per kraują.

Hepatitas gali sunaikinti šias ląsteles – laboratorijas. Žuvusių ląstelių vietoje susidaro jungiamasis audinys, kuris nebeatlieka anksčiau minėtų kepenų ląstelių funkcijos. Tada organizme pablogėja įvairių medžiagų sintezė arba jų skaidymas. Dėl to organizmas gali būti apnuodytas, o nuodai pažeidžia kitus organus.

— **Kuo toliau, tuo labiau žmonės linkę vartoti maisto papildus, bet kokią negalavimą malšina vaistais. Pastaruoju metu vyrauja nuomonė, jog nereikia kentėti nei skausmo, nei diskomforto. Neva tam ir sukurti vaistai, kad palengvintų gyvenimą.**

— Kepenims tokia filosofija nelabai priimtina. Žmonės iš tiesų labai mėgsta vartoti vaistus.

Nesaugingas jų vartojimas gali apnuodyti kepenis ir sukelti uždegimą. Bet kokia cheminė medžiaga, pakliuvusi į organizmą, yra didžiulis papildomas krūvis kepenims, kurie ir taip sunkiai dirba. Naudojant vaistus visada reikia gerai pagalvoti ir svarbiausia – jų neperdozuoti. Kaip veikia vienas vaistas, galima nuspėti, nes yra atliekamos studijos. Kaip veikia du medikamentai, taip pat galima įtarti. Tačiau sunku pasakyti, kaip veiks keli preparatai vienu metu.

— **Kokie vaistai labiausiai žaloja kepenis?**

— Žmonės dažnai vartoja nesterooidinius priešuždegiminius vaistus nuo sąnarių ligų. Dažniausiai jie vartojami ilgą laiką. Tokie vaistai gali sukelti uždegimą.

Kontraceptiniai preparatai moterims gali sukelti tulžies sąstovį kepenyse. Ilgą laiką naudojant kontraceptines priemones reiktų atlikti kepenų tyrimus, ypač jei vaisto anotacijoje nurodyta, kad preparatas gali turėti pašalinį poveikį kepenims.

Iš visų medicininių preparatų didžiausią poveikį kepenims turi paracetamolis. Tos dozės, kurias vartojame skausmui ar peršalimui slopinti, nieko bloga nepadarys, tačiau svarbu jų nepadidinti. Ypač kai prasideda peršalimo sezonas ir žmonės pradeda gydytis viskuo, kas papuola po ranka: karštomis arbatomis, milteliais, tirpiomis tabletėmis, žvakutėmis. Nors vaistų pavadinimai skirtingi, tačiau jų sudėtyje dažniausiai yra paracetamolio. Taip netyčia gali-

ma ir padauginti.

— **Neretai žmonės išgeria, o po to negalavimus gydomi vaistais. Kuo gresia toks derinys?**

— Kol kepenys skaldo alkoholį, dar gavusios ir vaistų dozę, su darbu gali susidoroti sunkiai. Dėl to vaistų pašalinimas iš organizmo gali sutrikti. Tada jie pradeda veikti kaip nuodai.

— **Ar yra priemonių padėti kepenims, palengvinti jų darbą arba tiesiog išvalyti iš jų toksinus? Galbūt padėti galėtų liaudies medicina, žolelės?**

— Jei nėra priežasčių, profilaktiškai savo nuožiūra vartoti jokių preparatų nerekomenduojama. Kiekviena medžiaga yra papildomas krūvis kepenims ir gali veikti toksiškai, antra vertus, tai nepigu. Beje, pasaulyje daug kalbama apie toksinį kepenų pažeidimą naudojant kiniškas žoles.

Vienas geriausių būdų valyti kepenis – horizontali padėtis, daug skysčių, geriausiai negazuotas mineralinis vanduo, kad kepenys prasiplautų ir toksinės medžiagos pasišalintų.

Kiekviena medžiaga turi savo pusperiodžius, per kuriuos suskyla ir pašalinama iš organizmo. Pavyzdžiui, alkoholis iš organizmo pašalinama per vieną dvi paras, žinoma, jei rytą žmogus jo nevartoja savių autai pagerinti.

Jolanta Juškevičienė
„Klaipėda“

Vėžį sunaikina karštis

Kepenų vėžį galima sunaikinti ne tik įprasta operacija, chemijos preparatais, spinduline terapija, bet ir karščiu. Toks gydymo būdas jau pradėtas taikyti ir uostamiestyje.

Klaipėdos ligoninėje per savaitę tokios procedūros sėkmingai atliktos dviem pacientams.

Įsigijo aparatą

Klaipėdos ligoninės Pilvo ir endokrininės chirurgijos skyriaus vedėjas Algirdas Šlepavičius džiaugėsi, kad įstaigoje atsirado naujų galimybių padėti kepenų vėžiu sergantiems pacientams, kuriems įprasti gydymo metodai ne visada veiksmingi, o kartais netgi rizikingi.

Įstaiga įsigijo radiodažninės termodestrukcijos aparatą, kuriuo sėkmingai atliktos pirmosios dvi kepenų vėžio operacijos. Jų metu auglys buvo ne išoperuotas, o sunaikintas karščiu.

Pasiekia elektrodais

Radiodažninė termoterapija – tai

elektromagnetinės energijos forma, kuri priverčia judėti atomus. Taip sukuriamas trintis sukelia didelį vietinį audinių karštį, siekiantį iki 100 laipsnių Celsijaus.

Kepenyse vietoj žuvusių ląstelių susiformuoja randas. Radiodažninė termodestrukcija yra atliekama neigiloje neįtautoje. Kontroluojant ultragarsu, pro odą į vėžinį audinį kepenyse įvedami specialūs elektrodai, kuriais bangos pasiekia auglį ir, virtusios aukštos temperatūros energija, jį sunaikina.

Veikia tik vėžį

A. Šlepavičius tikino, jog tokia operacija yra visiškai saugi. Labai tiksliai kontroliuojant kaitinamus audinius nekrozė yra sukeliamas tik auglio pažeistoje vietoje. Sveikas audinys yra maksimaliai apsaugotas.

Procedūra užtrunka 1-2 valandas. Jei vėžinis audinys didesnis nei 5 cm, jį sunaikinti reikia kelių tokių procedūrų. Ištraukus elektrodus, odoje lieka nedidelės skylutės lyg nuo

datos dūrio, kurios per kelias dienas užgyja.

Operacijos nepakeičia

Gydytojas įspėjo, jog tokios operacijos nėra tradicinių kepenų operacijų pakaitalas. Tai tik metodas, kuris naudojamas tuomet, kai ligonio negalima operuoti tradiciniu būdu. Pavyzdžiui, jei atlikti įprastą operaciją dėl paciento būklės yra rizikinga, jei auglys yra arti gyvybiškai svarbių struktūrų. Ši procedūra itin tinkama vėžio metastazėms naikinti.

Radiodažninę destrukciją bandoma naudoti įvairių organų vėžio gydymui, bet visuotinai pripažintas jo panaudojimas yra gydant metastazinius storosios žarnos vėžio židinius kepenyse ir gydant pirminį kepenų vėžį.

A. Šlepavičius įspėjo, jog kiekvienam ligoniui medikai parenka individualų, tinkamiausią vėžio gydymo planą.

Nukelta į 11 psl.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Tel.: 773-585-9500. Fax.: 773-585-8284
Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.
Subscription Rates: \$120.00.

Foreign countries \$135.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street,

Chicago, IL 60629-5589.

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

Draugo prenumerata yra mokama iš anksto.

JAV

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$65.00

• 3 mėn. \$45.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$135.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$60.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

Metams \$70.00 • 1/2 metų \$35.00

• 3 mėn. \$35.00

Kanadoje ir kitur (USD)

Metams \$80.00 • 1/2 metų \$40.00

• 3 mėn. \$40.00

Užsakant į Lietuvą:

Oro paštu

Metams \$600.00 • 1/2 metų \$300.00

Reguliariu paštu

Metams \$120.00 • 1/2 metų \$60.00

Tik šeštadienio laida oro paštu

Metams \$190.00 • 1/2 metų \$100.00

Tik šeštadienio laida reguliariu paštu

Metams \$68.00

Vyriausia redaktorė – Danutė Bindokienė
redakcija@draugas.org

administracija@draugas.org

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien,

nuo 8:30 iki 4:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako.

Skelbimų kainos atsiunčiamos,

gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra.

Nenaudotų straipsnių nesaugo.

Siunčiant prašome pasilikti kopiją.

El-paštas:

rastine@draugas.org

skelbimai@draugas.org

NETRUKUS ŠVĖSIME PADĖKOS DIENĄ

ALEKSAS VITKUS

Kiekvieną rudenį, kai tik pradeda kristi vis gūdžiau ūbajancio vėjo blaškomi lapai ir žemė pasidengia lengvu šerkšnu, mano mintys paprastai nukrypsta į amerikiečių, taip pat ir mūsų išeivių Amerikoje, taip mėgstamą, laukiamą ir plačiai švenčiamą Padėkos šventę, kurią būčiau linkęs vadinti net šeimos diena.

Daugelyje Amerikos mokyklų vaikams pasakojama apie pirmuosius atvykėlius iš Anglijos, kurie 1620 m. atplaukė į Ameriką, ir čia, naujoje žemėje, įkūrė pirmą nausėdiją (koloniją). Ta istorija vaikams pateikiama kaip vienas pirmųjų Amerikos įkūrimo istorijos fragmentų. Nors ši istorija iš esmės teisinga, ji yra gerokai sudėtingesnė ir įdomesnė, negu pristatoma vaikams. Manychia, kad šiuo Padėkos dienos laikotarpiu vertėtų ir jos istoriją iš arčiau pažvelgti.

Jei manytumėte, kad pirmoji Padėkos šventė yra kažkaip atsiradusi Amerikoje, klystumėte, nes Vakarų Europoje daugelyje tautų jau ištisą eilę šimtmečių buvo švenčiama derliaus nuėmimo šventė, pvz., vokiečių „Erntedankfest“. Anglų protestantai, dar prieš atvykdam į Ameriką, švėsdavo Padėkos dienas, kurios neturėjo joms kalendoriuje specialiai paskirtų datų. Jos dažniausiai vykdavo po kokios nelaimės, kaip prasto derliaus ar kitos gamtos nelaimės, dėkojant Dievui, kad ta nelaimė jau praėjo. Šios šventės buvo religinės, švenčiamos tik bažnyčiose, ir neturėjo nieko bendra su šių dienų tradicine Padėkos diena, kartais švenčiama kraštutiniu valgyto ir gėrimo nesaikingumu.

Ką mes čia Amerikoje vadiname Padėkos diena, tradiciškai buvo pirmą kartą atšvęsta 1621 m., kai pirmieji piligrimai, kartu su jų pakviestais svečiais — vietiniais indėnais, atsinešusiais savo maisto, taikingai puotavo su neseniai atvykusiais atėjūnais iš užjūrio. Vis dėlto jokie istoriniai šaltiniai nenurodo, kad tai buvo tikros Padėkos diena, o ne paprasta pasimėgavimo puota. Tikrąją Padėkos dieną galime vadinti dieną dvejais metais vėliau, kai, matydami dėl sausros būsimą labai prastą derlių, piligrimai rudenį kartu susibūrę meldėsi ir, sulaukę lietaus, dėkojo Dievui už tą jų išgelbėjimą nuo gresiančio bado.

Ilgainiui iš to ir kilo tikroji, kasmet švenčiama, Padėkos dienos tradicija, kuri susiformavo kaip valstybinė šventė tik po daugiau kaip 150 metų. Pradžioje Naujosios Anglijos kolonistai priprato švęsti šią šventę kasmet po derliaus nuo laukų nuėmimo. Tradicija pamažu paplito ir po kitas valstijas. Ir kai nepriklausomybės karuose (1775—1783) amerikiečiai 1777 m. spalį prieš anglos laimėjo labai reikšmingą mūšį prie Saratoga (NY) miesto, Kontinentinis Kongresas paskelbė tą dieną pašvęsti padėkai. Kiek vėliau, pagerbdamas tik ką naujai sukurto JAV konstitucijos patvirtinimą 1789 m., prezidentas George Washington ir vėl paskelbė Padėkos dieną. Nei viena, nei kita šių paskelbtų padėkos dienų neturėjo nieko bendra su vėliau atsiradusia kasmetine Padėkos švente, kurią 1817 m. paskelbė New York valstijos gubernato-

rius. Jo pavyzdžiu pasekė ir kitos valstijos.

Pilietinio karo metu (1861—1865) prez. Abraham Lincoln, 1863 m. raginamas žurnalistės Sarah J. Hale, paskelbė paskutinį lapkričio ketvirtadienį Padėkos dieną, bet ir ji buvo paskelbta siekiant tik praskaidrinti jo karių savijautą. To nepaisant, amerikiečiai pradėjo paskutinį lapkričio ketvirtadienį švęsti kasmet, vadindami jį Padėkos diena. Tai grynai amerikietiška valstybinė ar tautinė šventė.

Ta diena labai išpopuliarėjo, kai 1924 m. didžioji Macy's parduotuvė New York mieste prekybinės reklamos tikslais surengė nepaprastai didingą ir išpūdingą parodą. Penktadienis po tokio jau kasmet vykusio parodo tapo tradicine pirmąją kalėdinio apsipirkimo sezono diena. Kaip keista, bet prekybininkai netrukus pradėjo skųstis, kad toks apsipirkimo sezonas yra per trumpas. Jų paklausęs, 1939 m. prez. Roosevelt šventę atkėlė viena savaite anksčiau. Amerikiečiams tas, tradiciją lauzantis, pakeitimas nepatiko, todėl jie ir toliau Padėkos dieną švėsdavo paskutinį lapkričio ketvirtadienį. Verčiamas dar ir Kongreso, FDR suprato savo klaidą, ir 1941 m. grąžino šventę į ketvirtą lapkričio ketvirtadienį. Taip ir liko iki mūsų dienų.

Padėkos diena yra valstybinė šventė ir Kanadoje. Kadangi Kanada yra į šiaurę nuo JAV, ten derlius nuimamas anksčiau, todėl ten ir Padėkos diena yra švenčiama anksčiau — antrąjį spalio pirmadienį.

Šiandien Amerikoje švenčiama Padėkos dieną dažnai bandoma surišti su pilgrimais ir jų senomis tradicijomis. Ruošiant karnavalo pobūdžio viešus renginius, vaikai yra aprenjami kaip pilgrimai, su skrybėlėmis ar aukštomis kepurėmis, juodais rūbais, apaunami batais su plačiomis sidabro sagtimis. Namuose susirenka šeimos, giminės, kuri dažniausiai žiūri TV rodomą tradicinę Padėkos dienos parodą ar patys dalyvauja eisenose, o po to visi renkasi prie valgių apkrauto stalo. Pagrindinis valgis yra keptas kalakutas, kimštas įvairiais įdarais. Kalakutą paprastai supjausto šeimos galva. Ant stalo visuomet būna spanguolių padažo, bulvių ir t.t. Puota baigiama moliūgų pyragu.

O kas tie pilgrimai?

Pats žodis piligrimas (angl. pilgrim) yra kilęs iš itališko „pellegrino“, kuris turi kelias prasmes: keliautojas, keistuolis, svetimtautis. „Pelle“ itališkai yra kailis, o „grino“ — niūrus. Kitaip sakant, piligrimas buvo kitokio kailio ir dar rūšiai atrodantis. Tik nežinau, prie ko čia italai, juk visi pirmieji pilgrimai buvo anglai, kurių kalboje anais laikais gal buvo daugiau lotynų kalbos įtakos. Juk ir Amerikos žemyno vardas kilo iš italo Amerigo Vespucci (1454—1512), garsaus keliautojo, aprašiusio jo kelis kartus lankytą naują atrastą žemyną.

Tai buvo XVI amžiaus reformacijos laikai, kai daugelyje Europos kraštų atsirado vis daugiau žmonių, nepatenkintų Katalikų Bažnyčia ir ją valdančių popiežių elgesiu. Jie pradėjo kurti savo bažnytines bendruomenes, kurios buvo dažnai vadi-

DANUTĖ BINDOKIENĖ

Kodėl delsiama?

Praėjusį šeštadienį teko dalyvauti metiniame Draugo fondo narių suvažiavime. Jo pirm. Marija Remienė savo įžanginiame žodyje paminėjo, kad Draugo fondui jau trylika metų. Ji džiaugėsi, kad fondas yra pagrindinis „Draugo“ ramstis ir užtikrina jo leidybos ateitį. Tai daugiau kaip tūkstančio DF narių ir netoli tokio pat skaičiaus rėmėjų (kurie dar nėra įnešę 200 dol. nario įnašo) dėka. Jiems esame labai dėkingi, nes tai tikrieji lietuvių švyturiai, kurie nušviečia niūrų lietuviškos spaudos ateities kelią. Taip pat vėliau buvo paminėta, kad visos kitos problemos lengvai išsprendžiamos, jeigu atsi-rastų daugiau prenumeratorių.

Prenumeratorių skaičiaus mažėjimu skundžiasi ne tik lietuviška periodika, bet ir didieji Amerikos dienraščiai. Nurodomos to mažėjimo priežastys, ieškoma išeikių, kaip pritraukti daugiau skaitytojų, kar-tais griebiantis „kraštutinių priemonių“ ir pataikaujant nelabai jau „aukštam“ publikos skoniui. „Draugas“ tuo keliu nežada eiti. Mūsų dienraštis yra krikščioniškos, patriotinės, kultūrinės minties, ir toks turi pasilikti. Jeigu pradės blaškytis į visas puses, netrukus pames ne tik savo tikrąjį tikslą, bet ir ištikimus skaitytojus, kurie „Draugą“ gerbia už jo principus. O sensacijų mėgėjams, nors pasiekusiems savo tikslą ir įkalbėjusiems dienraštį „šokti pagal jų mėgstamiausią muziką“, greitai tas „šokis“ nusibos ir jie nueis naujų „patirčių“ ieškoti.

Draugo fondo vadovybė šio rudens vajaus metu pasiūlė puikią išeitį, kaip būtų galima padidinti „Draugo“ prenumeratorių skaičių. Kartu su vajaus laiškais kiekvienam DF nariui buvo išsiųstas ir kuponėlis, pagal kurį, paaukojęs 200 ar daugiau dol. rudens vajaus metu, gali pusmečiui nemokamai užprenumeruoti „Draugą“ dar jo neskaitančiam. Kuponėlis galioja tik JAV-se, ir tik naujam prenumeratoriui. DF nariui jokių papildomų išpareigojimų nėra: įnašas užskaitomas, kaip ir visuomet, o „Draugas“ pradeda lankyti jo nurodytą asmenį. Jeigu kas nepažįsta jokio žmogaus, kuriam norėtų

užprenumeruoti „Draugą“, gali kuponėlį atsiųsti DF valdybai kartu su 200 dol. įnašu. Ji savo nuožiūra parinks asmenį, kurį pusmetį lankys „Draugas“.

Atrodo labai paprasta ir lengva. Deja, taip nėra. Kaip visi iš šeštadienį skelbiamų Draugo fondo pranešimų matome, rudens vajus gerai sekasi, yra nemažai narių, savo įnašus padidinusių 200 ar daugiau dol. Apie vajaus sėkmę su džiaugsmu DF narių suvažiavime pranešė ir pirmininkė, ir išd. Leopoldas von Braun. Tačiau ji pasiskundė, kad labai mažai prenumeratorių kuponų grįžta, o dar mažiau į gražinamuosius įrašyta žmonių, kuriems užprenumeruojamas „Draugas“.

Kodėl delsiama arba apskritai nekreipiamas dėmesio? Nejaugi savose organizacijose, parapijose, parapijų ratelėse nėra „Draugo“ neskaitančių? O kaip su naujaisiais imigrantais iš Lietuvos? Supažindinkime juos su „Draugu“ (jeigu ne su kasdieniniu, tai bent šeštadieniniu) — esame tikri, kad vėliau ir patys norės jį skaityti. Ar yra mūsų aplinkoje pensininkų, kuriems ir ta prenumeratorio šimtinė sunkiai sukrupstoma, nors jie mielai lauktų atkeliaujančio lietuviško laikraščio?

Suprantame, kad „Draugas“ tolimesnių vietovių skaitytojus pasiekia pavėluotai (kartais ir labai pavėluotai). Bet tai ne vien mūsų, o visos lietuviškos — ir apskritai etninės — spaudos problema. Tačiau „Drauge“ ne vien „pasensanti“ medžiaga, kurią būtina skaityti tą pačią dieną. Penkias dienas per savaitę leidžiamas „Draugas“ turi iš viso 74 puslapius, kuriuose gausybė medžiagos, nuotraukų, žinučių, straipsnių politikos, kultūros, religijos ir kitomis temomis. Dukart per savaitę spausdinami lietuvių telkinių veiklos aprašymai, o kur dar sportas, skautų, ateitininkų puslapiai, kur dar laišukai, Žalanykščio skiltys, „Mūsų virtuvė“ ir daugybė kitų...

Tad prašome, raginame ir kviečiame, DF rudens vajaus proga siųsdami savo 200 dol. įnašą, padovanokite „Draugui“ naują skaitytoją. Tai gali būti ir puiki Kalėdų dovana...

namos bendru protestantų vardu. Tokia Anglijoje atsiradusi protestantų Bažnyčia jau karaliaus Henry VIII laikais pavirto savita anglikonų Bažnyčia, Anglijoje žinoma kaip „Church of England“, kuri ypač išigalėjo karalienės Elizabeth I valdymo laikais (1558—1603).

Kai po Elizabeth I mirties valdžią perėmė jos pusbrolis James I (1603—1625), Anglijoje vis dar buvo daug naująja religija nepatenkintų, galvojančių, kad anglikonai nepakankamai atsiribojo nuo katalikų tradicijų ir jų ritualinių apeigų bei liturginių rūbų. Tokie žmonės norėjo visiškai atmesti kai kurias Romos Bažnyčios doktrinas, stengdamiesi supaprastinti ir bažnytinę hierarchiją, tuo pačiu labiau prisiliekant Naujojo Testamento mokslo. Ne vienas tokių vadinamųjų separatistų dar buvo kariamas už savo religinius

įsitikinimus, skirtingus nuo tų, kurie buvo pripažinti karaliaus.

Tokie separatistai būdavo pradžioje vadinami puritonais ir, tik jiems persikėlus į Naująją pasaulį, tapo vadinami pilgrimais. Piligrimų vardas išpopuliarėjo tik vėlyvame XIX a., kai 1857 m. buvo išleista „History of Plymouth Plantation“ knyga, rašyta William Bradford (1590—1657), vieno iš pirmųjų Amerikos kolonistų. (Išleista jau beveik 200 metų po Bradford mirties.)

William Bradford ir jo gerokai vyresnis bendradarbis, pastorius William Brewster, buvo tie žmonės, kurie, Anglijoje pradėję ideologinę kovą prieš anglikonų Bažnyčią, vėliau išsikėlė į Ameriką, ir ten tapo reikšmingais pirmojo pastovaus europiečių telkinio Naujojo Anglijoje prie Plymouth, Massachusetts, dalyviais.

Bus daugiau.

JAUNŲJŲ TALENTŲ RANKOSE ATGIJO VĖLINIŲ NUOTAIKA

KESTUTIS PRANCKEVIČIUS

Tiesia bendradarbiavimo tiltus

Gražiais ir prasmingais renginiais savo bendradarbiavimą jau ant-
rus metus tęsia mūsų šalies sostinėje
įsikūrusi vidurinė internatinė mo-
kykla „Lietuvių namai“ ir meno bei
kultūros vertybes puoselėjantys Vil-
niaus Naujamiesčio moksleivių na-
mai. Kūrybinės išmonės nestokojan-
čių abiejų švietimo įstaigų pedagogų
iniciatyva, įvairių klasių moksleiviai
per bendravimo ir bendradarbiavimo
edukacinius projektus yra skatinami
domėtis mūsų tautos senosiomis kul-
tūros, meno tradicijomis bei papro-
čiais.

Dar pernai pavasarį, per patį
velykinių švenčių šurmulį „Lietuvių
namuose“ (čia mokosi iš užsienio grį-
žusių tautiečių vaikai) dviejų mokyk-
lų jaunieji auklėtiniai aktyviai daly-
vavo šiaudinių sodų parodoje – čia
mokinukai iš plonyčių auksaspalvių
stiebelių nupynė įvairiausių formų
šiaudinius namelius, paukštukus,
kitas grožybes. Dauguma tų darbėlių
buvo eksponuojami ir Seimo rūmuose,
kitose parodose, kur susilaukė
didelio pasisekimo.

Kloja žemę lapų šilkas...

Šįsyk jaunieji meno talentai tą
žvaboką lapkričio vakarą, dar
nespėjus atslūgti Vėlinių akimirkoms,
drauge su savo mokytojais, su-
sirinko į antrąją vakaronę, tuo pra-
tęsdami pernai pradėtą bendradar-
biavimą, o edukacinį projektą pavadi-
no skambiu garsios literatūros kla-
sikės S. Nėries poemos žodžiais „Klo-
ja žemę lapų šilkas... Į kapus kelelis
pilkas“.

Šventinio vakaro dalyviai, susirinkę bendrai nuotraukai. Kairėje pusėje apačio-
je su „daigiu“ tupi Vilniaus Naujamiesčio moksleivių namų folkloro teatro
vadovė Ksavera Kaniauskaitė, viršuje, greta jos – Naujamiesčio moksleivių na-
mų dailininkė-konsultantė Alvyra Maniūskaitė; dešinėje pusėje krašte stovi
„Lietuvių namų“ lietuvių kalbos mokytoja Aušra Dambrauskienė.

Živilijos Šimelevičienės nuotr.

Dar prieš šį renginį jie aplankė
Rasų, Antakalnio kapines, pagerbė
Laisvės kovų, garsių mūsų valstybės
veikėjų, kitų Amžinybės iškeliavusių
žmonių atminimą. Pačiame vakaro
įkarštyje Naujamiesčio bei „Lietuvių
namų“ mokyklų auklėtiniai surengė
įspūdingą savo originalių darbų paro-
dą. Daugeliui lankytojų tiesiog akys
raibo nuo gėlių, medžio lapų, molio ir
iš kitų gamtos gėrybių moksleivių
darbščių rankutėmis sukurtų
įvairiaspalvių ornamentų. Juose tarsi
atsispindėjo mūsų tėvynėje tebekara-
liaujančio rudenio sodrios ir švel-
nios spalvos. Į akis krito Jurgitos
Balkevičiūtės, Beatričės Čiuplytės,
kitų jaunųjų talentų dailės kūriniai,

žavėjo iš molio nulipdytos žvakidės,
talismanai, kiti kruopščiai atlikti dar-
bai.

Viena šio projekto organizatorių
– Naujamiesčio moksleivių namuose
įsikūrusio etnodarbių būrelio vadovė
Astrida Gaspariūnienė mūsų skaity-
tojams priminė, jog ką tik praėjusius
Vėlinių nuotaika, kapų lankymas
suartina žmones, tačiau ne visiems ši
ramybės, susikaupimo ir dvasingumo
šventė yra gerbtina...

„Pastaraisiais metais vis dažniau
išgirstame žinių kaip įvairių miestų,
miestelių kapines nusiaubia kažkokie
vandalai... Teisėsaugai ištyrus tuos
įvykius paaiškėja, kad niekšingas
orgijas atliko ne kokie nors ufonau-

tai, bet mūsų jaunosios atžalos, ap-
svaigintos narkotikų bei alkoholio.
Tokie atvejai tarsi byloja, jog nudva-
sintoje, sumaterialėjusioje visuome-
nėje vis labiau pasigendama ne tik
etinio, bet ir etninio mokymo, ne-
skiepijama pagarba Anapilin iškelia-
vusiems tėvams bei proseneliams.
Taigi, per tokius renginius jaunimui
ir siekiame suteikti kuo daugiau
žinių apie gražiąsias, senąsias lietu-
vių tautos tradicijas bei papročius.
Tuo pačiu skatiname, kad jaunas
žmogus įgautų daugiau savarankiš-
kumo, gyvenimo praktikos įgūdžių,
galų gale norime, kad jaunimas
išmoktų ne tik bendradarbiauti, bet
ir bendrauti – juk to bendravimo
meno mūsų visuomenėje ypač trūks-
ta“, – esminius tikslus nušvietė
mokytoja A. Gaspariūnienė.

Moksleiviška misterija

Daugiau nei porą valandų vyku-
sioje vakaronėje ne vienas jos dalyvis
turėjo progos ne tik pasigrožėti nuos-
tabiais moksleivių darbais, bet ir iš-
vysti Naujamiesčio moksleivių na-
muose veikiančio folkloro teatro bū-
relio (vadovė Ksavera Kaniauskaitė)
įspūdingą misteriją apie lietuvių
pomirtinio gyvenimo deivę Giltinę.
Vakaronėi baigiantis, visi dalyviai
vieningai padainavo populiariąją
liaudies dainą „Atskrend sakalėlis“...

Priminsime, kad prasmingu ren-
ginio organizatoriai – tai kūrybinio
entuziazmo ir dvasinės šilumos jau-
najai kartai nestokojančios peda-
gogės Živilija Šimelevičienė („Lietu-
vių namų“ dailės mokytoja-ekspertė),
Alvyra Maniūskaitė (Naujamiesčio
moksleivių namų dailininkė-konsul-
tantė), Aušra Dambrauskienė („Lietu-
vių namų“ lietuvių kalbos vyr.
mokytoja) ir kt.

VĖLINĖS

EGLE PERĖDNYTĖ

Ji klaidžiojo po kapines, ieškodama užmiršto
kapo – kapo, kurio niekas nežino.

Buvo Vėlinės. Ta naktis, kai vėlelės sugrįžta į
žemę. Goda jų nebijojo – ji bijojo gyvųjų, bijojo
gyvenimo – ne mirties.

Ant kiekvieno kapelio degė žvakės – tie liep-
snos liežuveliai Godai priminė pasaką apie margą
drugelį, kuris lėkė į liepsną ir pranyko joje. „Taip ir
mes, – pagalvojo jinai. – Lekiam į liepsną – lekiame
visą gyvenimą, lekiame, kol išnykstame joje“.

Čia buvo jauku – lyg seniai lauktuose namuo-
se, kur kvepia pyragais ir šilta, kur gyvena vaikys-
tės sapnai ir tos slaptos svajonės, kurios niekad
netampa realybe.

– Pasiimkit mane! – staiga ištare Goda. – Aš
noriu Namų!

Niekas jai neatsakė.

Ji sušuko – skardžiai skardžiai:

– Namai! – ir suklupo prie užmiršto kapo – jo
ieškojo seniai. Jos pirštai įsmigo į žemę, bet žemė
jos nepriėmė.

– Tu turi būti čia... – ji išgirdo žemės
šnabždesį. – Grįžk namo – tavęs laukia namai...

Kapas buvo senas. Jau seniai niekas jo net-
varkė – žolės žėlė, kaip papuolė, senas kryžius
pasviręs, sutręšęs...

Kas čia guli? Jau nebuvo įmanoma įskaityti
raidžių, kurios priminė apie žmogų, kuris buvo.

Koks jis buvo? Kodėl iškeliavo? Kiek metų
praėjo nuo jo išėjimo? Goda to nežinojo. Ji ieškojo
šio kapo todėl, kad suprastų, kas ji yra – ji norėjo
paklausti, kas jai skirta.

Jis žinojo atsakymą – šis žmogus, kuris buvo

kadaise ir kuris dar yra – kažkur ten, dausose, susi-
tikęs su savo Dievu.

Ji kalbėjo jam visą naktį – pasakojo savo
gyvenimą, tyliai verkė ir juokėsi, nugiedrėdavo, vėl
apsiniaukdavo... Jautė, kad yra ne viena.

Jai taip stigo prasmės – šio gyvenimo, šio buvi-
mo, šio laiko. Ji norėjo gyventi kitaip – jinai jautė,
kad yra kažkoks kitas gyvenimas, kad yra
paslaptinis buvimas ten, kažkur, už ribos, kur
išnyksta pasaulis, ir Dievas pasilenkia prie mažo
žmogaus, kad nušluostytų riedančias ašaras ir
ištartų, jog myli.

Ji klausė atsakymo – klausė ir klausė – klausė
žemės, dangaus, debesų, klausė saulės ir vėjo...
Klausė tam, kad pajęgtų išgyventi ir žengti pirmyn.

Niekas jai neatsakė. Bet šis kapas jai tapo
atsakymu.

Ji vienuolė – tai jautė visa savimi, bet netroško
gyventi vienuolyne. Nesutilpo į rėmus. Jai tén buvo
trošku.

Jai reikėjo šviesos. Jai reikėjo erdvės. Jai
reikėjo laukų. Jai reikėjo pasaulio. Ji buvo laisvūnė
– lyg kregždė – ta skrajūnė kregždė - - Ji troško
mylėti – taip mylėti, kad išnyktų pasaulis – liktų ji
ir žmogus, kuris skirtas.

Ji jo laukė – laukė taip, kad skaudėjo.

– Kur tu esi? Ar tu esi?

Jai reikėjo dangaus. Jai reikėjo, kad žemė
priglustų prie jos rankų ir į veidą padvelktų Dva-
sios vėjas.

Ji ilgejosi taip begaliniai, taip beprotiškai! Kas
galėjo pasotinti ją? Tik dangus, jo beribė gilybė.

Troško skristi. Troško lėkti per jūrą ir kristi į
bangas, ir išnirti iš jų, vėl panerti ir vėlei...

Troško degti begaline liepsna, kuri niekad, o

niekad neblėsta.

Prie šio kapo ji rado gyvenimą. Rado save.

Ji išėjo iš čia jau kįta.

Ir staiga pastebėjo, kaip ant rankų krenta žied-
lapiai.

Paaugliai prabyla apie smurto priežastis

Pasikartojantys vaikų ir paauglių smurto proveržiai ragina suinteresuotus ieškoti priežasčių bei galimų problemos sprendimo būdų. Paprastai tokiose diskusijose vyrauja pačių suaugusiųjų tarpusavio ginčai. Iš tiesų „tik patys paaugliai gali papasakoti apie savo kasdienybę ir jaunimo smurto realijas“, – tokia buvo pasaulyje gerai žinomos nuomonių apklausų įmonės „Wirthlin Worldwide“ nuostata, jai imantis paauglių nuomonių tyrimo.

Tyrimo metu buvo apklausta 500 13-18 metų amžiaus paauglių. Rezultatai buvo gana netikėti: paaiškėjo, kad šeimos ir visuomeninės problemos jaunuoliams rūpi kur kas labiau, nei dažnai įprasta manyti.

Nors neretai teigiama priešingai, paaugliai nėra beatodairiškai šiandienės popkultūros vartotojai – didžioji jų dalis sąmoningai reaguoja ir kritiškai vertina aplinkoje pastebimas „virtualaus“ smurto apraiškas. 54 proc. apklaustųjų pritarė teiginiui, kad „muzikoje ir televizijoje pateikiama smurto elementai jaunimą skatina smurtuoti“. Neigiamas šios įtakos suvokimas sukelia savotišką atmetimo reakciją: net 86 proc. apklaustųjų pritarė teiginiui, jog „turėtų būti imasi priemonių sumažinti smurto elementų muzikoje ir televizijoje“. Taigi didesnis paauglių polinkis klausytis vadinamosios „smurtą skatinančios“ popmuzikos ir žiūrėti atitinkamas TV laidas savaime nereiškia jų nesugebėjimo jį tai žiūrėti kritiškai.

Paaugliai itin jautriai reaguoja į nesutarimus šeimoje. Ir tai nebūtinai susiję tik su asmenine patirtimi – sukrėtimų gali sukelti ir giminaičių ar draugų šeimos iširimai. Tai patvirtino ir apklausos rezultatai: 68 proc. paauglių teigė manantys, kad „paaugliai, kurių tėvų nuolat nėra namie, yra labiau linkę smurtuoti“. Šeimos darnumą paaugliai taip pat apibūdino kaip jaunimo smurtą stabdantį veiksnį. Įdomu tai, kad 72 proc. jaunųjų respondentų pritarė teiginiui, kad „darniose šeimose rečiau gimsta į smurtą linkę vaikai“.

Klausiami apie galimą problemos sprendimą, paaugliai dažniausiai minėjo tris būdus. Tai – „susituokę tėvai, nuolat besidomintys savo vaikų gyvenimu“, „jaunimo mokymas moralinių principų“ ir „tikslus vaidmenų pasiskirstymas šeimoje“. Paaugliai neneigė tėvų autoriteto ir iš vyresniųjų gaunamų patarimų svarbos, priešingai – suvokė tai kaip svarbią sprendimo dalį.

Jaunimo smurtas byloja apie liūdną šiandienę žmonių tarpusavio santykių būklę. Tačiau vilties turėtų suteikti pačių paauglių požiūriai. Priešingai neretai reiškiamai nuomonei, kad paaugliai yra moralinių vertybių nepripažįstantys nihilistai, egocentrikai, paaugliai savo problemas suvokia kur kas sąmoningiau. Todėl, sprendžiant jaunimo problemas, autentiškas problemų suvokimas turėtų būti pagrindinė atspirtis.

„Bernardinai.lt“

Namas su vaiduokliais įvertintas milijonu

Spalio pabaigoje į NT agentūros „ŽIA valda real estate“ turto vertinimo specialistus kreipėsi asmuo, pageidaujantis turto vertinimo ataskaitos namui, esančiam Kauno rajone. Objekto savininkas pageidavo, jog į namo vertę būtų įskaičiuojami ir trys ten neva gyvenantys vaiduokliai, teigiama „ŽIA valda“ pranešime spaudai.

„Pagalvojome, jog kažkas nusprendė smagiai papokštauti. Tačiau namo savininkas – solidaus amžiaus ir išvaizdos vyriškis – atvyko pas mus į agentūrą, buvo nusiteikęs rimtai. Vaiduoklius prašė įtraukti į ataskaitą, kaip vertingus ir retus atributus“, – pasakojo Gintarė Mikučionytė, „ŽIA valda real estate“ direktoriaus pavaduotoja.

Nekilnojamojo turto vertinimo specialistams toks atvejis buvo pirmasis jų profesinėje veikloje. Vadovaujantis nustatytomis procedūromis, turto vertintojai kartu su savininku apžiūrėjo namą. Jie teigia vizito į namą metu vaiduoklių taip ir nepamatę.

Namas stovi apie 1 ha sklype, patrauklioje vietoje netoli miško, prie ežero. Bendras gyvenamasis namo plotas per 500 kv. metrų. Įvertinus namo būklę, vietą ir patogų privažiavimą, „ŽIA valda real estate“ turto vertintojai pasiūlė namą įkainoti 1,3 mln. litų. Tariamai vaiduokliai į namo vertę nebuvo įtraukti.

Savo vardo skelbti nenorėjęs savininkas „ŽIA valda real estate“ spe-

cialistams prasitarė, jog sklypą su namu ketina parduoti. Pirkėjas, kaip paaiškėjo, taip pat jau yra. Tai žmogus, sodyboje besirengiantis plėtoti kaimo ir nuotykių turizmą: ten svarstoma įrengti viešbutį, kuriame bus siūloma organizuoti įvairias šventes, teminius renginius.

Kelionių agentūros „BPC Travel“ generalinio direktoriaus Gvido Aukštuolio teigimu, nuotykių turizmas Lietuvoje yra nauja, bet perspektyvi niša turizmo rinkoje.

„Nuotykių turizmas yra itin populiarus laisvalaikio praleidimo būdas Vakarų Europoje: Didžiojoje Britanijoje, Belgijoje, Prancūzijoje ir kitose. Ten daug senovinių pilių, namų, garsių keistomis legendomis. Juose galima išsinuomoti kambarius, ieškoti vaiduoklių, rengti įvairias šventes: gimtadienius, Helovyną ir kitokias“, – pasakojo „BPC Travel“ atstovas.

„ŽIA valda real estate“ atstovo teigimu, jei ši turizmo šaka ateityje įgis populiarumą Lietuvoje, namai, žymūs keistomis legendomis ir istorijomis, gali būti vertinami net dvigubai brangiau, nei analogiškai pastatai be jų.

„Legendos, žymūs buvę gyventojai turi įtakos pardudamų būstų kainoms, tačiau Lietuvoje žmonės už tai kol kas dar nėra linkę mokėti daugiau“, – sakė „ŽIA valda real estate“ atstovas.

BNS

Įėjus į bloką šubovas mus užregistravo ir paskirstė prie stalų. Kiekvienoje gyvenamojoje salėje buvo po penkis stalus. Kiekvienas stalas turėjo savo seniūną. Paprastai prie vieno stalo sėdavo po 12–15 žmonių. Stalų seniūnai paskyrė prie stalų vietas ir vietas spintose. Viena spinta 2–4 asmenim. Iš stalų seniūnų gavome po dubenėlį, puoduką, šaukštą ir peilį, rankšluostį ir mazgotę. Tai buvo visas suimtojo turtas. Šaukštai, peiliai ir puodukai buvo skardiniai ir smarkiai surūdiję. Dubenėlis buvo iš aliuminio. Visus indus reikėjo po kiekvieno valgio šveisti.

Viso bloko viršininkas buvo taip pat suimtas, vadinamas bloko seniūnu, suimtųjų vadinamas blokovu. Jis turėjo iširengęs kampelį A sparno salėje, buvo visiškai bloko viešpats, žiūrėjo tvarkos ir vedė to bloko suimtuosius patikrinti. Jis savo valdinių atžvilgiu naudojosi absoliutinėmis teisėmis. Jis galėjo suimtuosius bausti, kankinti, užmušti, bet ir užtarti, favorizuoti, jiems padėti. Suimtojo likimas daugiausia parėjo nuo to, kokią jis turėjo blokovą. Galima drąsiai sakyti, kad kiekvieno suimtojo gyvybė buvo blokovo rankose. Bloko vado-smogiko įsakymas, jis galėjo suimtajį užmušti vietoje, bet galėjo bausmę ir taip vykdyti, jog suimtas galėjo išlikti ne tik gyvas, bet ir skaudžiai nenukentėjęs. Tačiau tokių geradarių blokovų buvo nedaug. Stovykloje pasitvirtino romėnų posakis: žmogus žmogų vilkas.

Antrajame sparne valdovu buvo kambario seniūnas – šubovas. Jis buvo blokovo pavaduotojas ir beveik toks pats didelis ponas, kaip ir blokovas. Jis taip pat gyveno salės kampe, čia turėjo savo lovą, stalą, spintą. Jis turėjo salėje tiek pat vietos, kaip visas stalas su penkiolika, o paskutiniu metu su penkiasdešimt suimtuųjų. Jis viską darydavo blokovo vardu, turėdavo blokovo pasitikėjimą ir galėjo taip pat suimtuosius mušti, kankinti, net nukankinti, jei tai nekenkė blokovo interesams.

M. Reizgys ir aš patekome į B sparną šubovo valdžion. Šubovas buvo jaunas vyras, mažo ūgio operos solistas, stovykloje atžymėtas kaip valkata. Mudu priskyrė prie stalo, stovinčio pagal langus prie pat durų. Prie to stalo skyrė visus naujokus, nes čia šaltis ėjo ne tik nuo langų, bet ir pro duris, kurias nuolat varstydavo.

NACIŲ PRAGARE

Kalinio Nr. 40627 išgyvenimai
nacių koncentracijos stovyklose
1941–1945

IONAS GRIGOLAITIS

Nr. 10

Dėl tvarkos šubovas pareiškė, kad kiekvienas privalo savo daiktus laikyti švariai. Indai turi būti po kiekvieno naudojimo valomi ir šveičiami, o spinta turi būti visiškai baltai išmazgota, be mažiausios dėmelės. Rūdys ir dulkės esą didžiausi smogikai priešai. Smogikai labai dažnai tikrindavo blokus ir išlandžiodavo visus užkampius. Jei kuriame bloke rasdavo mažiausią netvarką, sumušdavo suimtuosius ir visam blokui dar baudą uždėdavo. Tokiu būdu vienas turėjo daboti kitą, kad viskas būtų tvarkoje, nes kitaip kentėdavo.

Surinkęs visus naujokus blokovas paaiškino: Čia, stovykloje, reikia visiškai pamiršti praeitį, visiškai pamiršti, kas buvai ir ką veikei, visko išsižadėti, nes čia žmogus nustoja visų teisių ir turi tik pareigas. Visa, kas įsakoma, turi būti išpildyta, nors atrodytų ir būtų tai visiškai negalima. Čia nėra nieko negalima, o viskas yra galima. Tai veikiai pamatysit patys. Turbūt, jau iš pirmųjų valandų stovykloje patyrėte, koks čia vėjas pučia. Čia viskas yra pilka, galima sakyti, juoda. Bet nusiminti nereikia. Darykite viską, kas iš jūsų reikalaujama, tada turėsite daugiausia šansų iš to pragaro išeiti. Perspėju visus nevogti, ypač iš savo likimo draugų. Kas vagia, tas turi mažiausia vilties išvysti dar kartą laisvę. Dalis jūsų neišeis iš stovyklos pro vartus, bet pro kamina. Pas mus sakoma: „jis iš stovyklos išėjo pro grotelius“. Žiūrėkite, aš jau antrą kartą šioje stovykloje atsidūriau. Aš esu didelis nusikaltėlis (jis buvo stovykloje dėl savo socialistinio nusistatymo), dėl to aš galiu suprasti kitus, bet tik ne tokius, kurie iš savo draugo pavagia kąsni duonos, ciga-

retę ar kokią kitą reikmenį. Kaip ten bebūtų, nenustokite vilties.

Pasirodė, jog mes laimingu būdu patekome į gero blokovo bloką. Per penkias savaites, kurias teko tame bloke praleisti, nepatyrėme iš jo nieko blogo. Jis nė vieno nekankino, o jei bausdavo, tai, palyginti, švelniai. O bausti kartais reikėdavo, nes suimtųjų tarpe buvo ir didelių nusikaltėlių ir šiaip visokio elemento. Blokavas sakydavo:

— Jei aš jūsų nesudorosi, tuomet patys smogikai mus visus sudoros. Tada jie ne tik mane užmuš, bet didelę dalį ir jūsų. Be to, aš visiškai nenoriu nukentėti dėl jūsų blogos valios ar dėl jūsų kvailumo.

Tą vakarą, kai atvykome, vakarienės nebe gavome, nes kiti jau buvo pavalgę, o virtuvė skirdavo kiekvienam blokui tik tiek maisto, kiek suimtųjų per rytinį patikrinimą buvo registruota. Alkanus, nuo šalčio drebančius, mus tuoj suvarė į miegamąją salę. Miegamojo tvarkytojas mus supažindino bendrais bruožais su ten esančia tvarka.

Netrukus pasigirdo stovyklos skambutis. Mums paaiškino, kad tai esąs ženklas gulti. Per dešimt minučių visi turi būti lovose ar gulėti vietoje, nes tada užgesinama šviesa ir turi būti visiškai tyla. Švarkus reikia gražiai, ketvirtainiškai sulankstyti ir sudėti ant spintų arba ant suolų taip, kad tiek švarko, tiek kelnų numeriai būtų aiškiai matomi. Autus reikėjo sukišti į batus ir batus pakišti po spinta tiesioje eileje.

Miegamajame pasidarė tikras turgus. Salės galuose buvo pastatytos trijų aukštų lovos, o viduryje salės asloje sudėti čiužiniai, keturiose eilėse. Blokas buvo – tų laikų supratimu – perpildytas ir nebebuvo vietos visiems sugulti. Dabar dar prisidėjo 20 žmonių viename sparne, o juos reikėjo suguldyti. Mudu su Reizgiu gavome vieną siaurą lovą trečiame aukšte. Ten galėjome be didesnių kliūčių gulti ir žiūrėti, kas salėje darosi. Miegamojo tvarkytojas liepė pirma gulti anksčiau atvykusiems, nes tokia pereinamame bloke nė vienas pareigūnas negalėjo visų pažinti ir atsiminti. Bet tokioje masėje sunku susitvarkyti, nors tvarka buvo be galo griežta. Kai vieni sugulė, pradėjo skirstyti naujokus į tarpus. Nors ir nebuvo vietų, jie turėjo išsisprauti į tarpus.

Bus daugiau.

Pagerbtas kompozitoriaus J. Juzeliūno atminimas

Griežia Valstybinis Vilniaus kvartetas.

Gedimino Savickio (ELTA) nuotr.

Vilnius, lapkričio 19 d. (ELTA) — Kompozitoriaus Juliaus Juzeliūno 90-ųjų gimimo metinių proga Taisomosios dailės muziejuje prisiminimų apie muzikos patriarchą popietėje griežė Valstybinis Vilniaus kvartetas.

Vakarą vedė muzikologas, habilituotas daktaras Algirdas Ambrazas.

J. Juzeliūnas gimė 1916 m. vasario 20 d. Čepolės kaime (dabar Latvija). Lankė Žeimelio pradžios mokyklą, savarankiškai išmoko griežti smuiku, skambinti gitara ir fortepijonu, groti klarnetu. Giedojo Žeimelio bažnyčios chore ir iš jo vadovo Juozo Peželio išmoko vargonuoti. 1937 — 1939 m. tarnavo Lietuvos kariuomenėje ir vadovavo karių chorui. 1939 — 1944 m. Šiaulių muzikos mokykloje mokėsi vargonuoti (dėst. Juozas Karosas). Nuo 1940 m. kartu mokėsi ir Šiaulių suaugusiųjų gimnazij.

joje. Šiauliuose J. Juzeliūnas apie dvejus metus vargonininkavo Jėzuitų bažnyčioje, vadovavo vaikų ir nedideliam, bet pajėgiam mišriajam chorui.

Nuo 1948 m. — Lietuvos kompozitorių sąjungos narys. Nuo 1957 m. — Kompozicijos katedros docentas, nuo 1970 m. — profesorius, išugdė daugiau kaip 40 kompozitorių. 1991 — 1995 m. buvo Lietuvos mokslo tarybos narys. Padėjo organizuoti dainų šventes ir kitus kultūros renginius.

Nuo 1988 m. — Lietuvos sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys ir veiklus dalyvis, vėliau — Sąjūdžio seimo tarybos narys, dirigavo Sąjūdžio mitinguose.

1991 m. apdovanotas Lietuvos nacionaline premija, 1996 m. — Gedimino IV laipsnio ordinu. Mirė 2001 m. Vilniuje.

Kaune nužudyta devynmetė

Kaunas, lapkričio 20 d. (ELTA) — Pirmadienio rytą viename Kauno daugiabutyje rastas devynerių metų mergaitės lavonas su smurto žymėmis. Nužudymo versijos kol kas neaiškios, pareigūnai įvykio nekomentuoja.

Kauno miesto vyriausiojo policijos komisariato (VPK) atstovės spaudai Ramunės Gražulienės teigimu, apie 9 valandą ryto policijai buvo pranešta, kad į Kauno Savanorių prospekte esančio prekybos centro „Savas“ vaistinė užėjo moteris kruvinomis rankomis ir veidu, kuriai buvo iškviesta greitoji pagalba.

52-ųjų kaunietei V. K. nustatytos

giles pjautinės žaizdos kakle ir rankose.

Manoma, kad moteris susižalojo pati. Ji gydoma ligoninėje.

Policijos pareigūnai nustatė sužeistosios gyvenamąją vietą ir nuvykę į jos butą Kovo 11-osios gatvėje, rado devynmetės dukters lavoną su daugybe pjautinių žaizdų kūne.

Nužudytosios mergaitės mokytojai tvirtino nepastebėję, jog jos motina būtų girtavusi. Ji nepriskiriama probleminei šeimoms.

Kauno miesto VPK Smurtinių nusikaltimų tyrimo skyrius dėl žmogžudystės pradėjo ikiteisminį tyrimą, kurį kontroliuoja prokuratūra.

SPORTAS

* Šiuolaikinės penkiakovės planetos pirmenybėse Gvatemaloje sekmadienį aukso medalį iškovojo 33 metų Edvinas Krungolcas, 32-ą dalyvių finale surinkęs 5,588 taško. Bronzos medalis atiteko metais jaunesniam kitam Lietuvos sportininkui Andrejui Zadneprovskiui (5,468 tšk.), o devyniolikmetis Tadas Žemaitis (5,200 tšk.) buvo 21-as. E. Krungolcas planetos čempiono medalį iškovojo pirmą kartą. Iki šiol E. Krungolcui po tris kartus buvo pavykę tapti Europos (2003, 2004 ir 2005) čempionu bei pasaulio šiuolaikinės penkiakovės taurės (2001, 2004 ir 2005) savininku.

* Austrijos sostinėje vykusiose Tarptautinės sportinių šokių federacijos (IDSF) tarptautinėse varžybose Lotynų Amerikos šokiuose (dalyvavo 126 poros) nugalėjo Vilniaus „Ratuto“ klubo atstovai An-

drius Kandelis ir Eglė Visockaitė-Kandelis.

* Savaitgalį Senegalo sostinėje Dakare finišavo dviratininkai, prieš pustrėčio mėnesio startą iš Prancūzijos sostinės pirmajame Paryžiaus-Dakaro dviračių maratone. Tarp finišą pasiekusių buvo ir 33 metų vilnietis Saulius Ališauskas. Pirmąją vietą laimėjo paroduvių tinklo „Hawaii Express“ marketingo vadovas iš Estijos Priitas Salumae, 7,206 km įveikęs per 198 valandas bei 49 minutes vidutiniu 27.8 km per valandą greičiu.

* Savaitgalį Kroatijoje vyksiančiame tarptautiniame kiokušin karate turnyre aukso medalį varžybose iškovojo šių metų Europos vicečempionas klaipėdietis sportininkas Lukas Kubilius, atstovaujantis „Okinavos“ klubui.

V. Uspaskichas persigalvojo

Vilnius, lapkričio 20 d. (BNS) — Rusijos sostinėje Maskvoje su ten besislapstančiu nuo Lietuvos teisingumo buvusiu Darbo partijos (DP) vadovu, buvusiu ministru Viktoru Uspaskichu susitikęs dabartinis partijos vadovas Kęstutis Daukšys sako, kad šis jau ruošiasi grįžti į Lietuvą, tačiau sprendimą pakeitė.

„Norėjau jus informuoti, kad ši sekmadienį buvo susitikta su V. Uspaskichu, kalbėjome apie tai, ar jis žada grįžti į Lietuvą, mums besikalbant V. Uspaskichas pasakė, kad buvo pasiryžęs grįžti praėjusią savaitę, bet tam tikri dalykai, politizavimas, sustabdė jį“, — spaudos konferencijoje pirmadienį sakė K. Daukšys.

Pasak K. Daukšio, V. Uspaskichas persigalvojo po Vyriausiosios

rinkimų komisijos (VRK) sprendimo DP nesuteikti valstybės dotacijos už šiuurkščius įstatymų pažeidimus.

Į Maskvą K. Daukšys išskubėjo po to, kai VRK nusprendė neskirti Darbo partijai daugiau kaip milijono litų dotacijos ir ją padalinti kitoms politinėms partijoms. DP šį VRK sprendimą ruošiasi skusti teismui.

Paklaustas, ar rūpinų dalykų su buvusiu partijos vadovu nebuvo galima aptarti telefonu, K. Daukšys sakė turėjęs su V. Uspaskichu susitikti akis į akį.

Šį savaitgalį Maskvoje viešėjo ir nemažas DP narių būrys, tarp jų — buvęs vidaus reikalų ministras Gintaras Furmanavičius, DP pirmininko pavaduotoja parlamentare Loreta Grauzinienė.

Premjero Gedimino Kirkilo giljotina

Atkelta iš 1 psl.

kad praėjusio šimtmečio pabaigoje susukti antikorupeiniai saugikliai šiandien Lietuvoje beveik nebeveikia. Politikų ir valstybės valdininkų turto ir pajamų deklaravimas per kelerius metus tapo it visiškai tuščias popieriaus gadinimas. Kol politikai savo verslą gali perduoti tvarkyti šeimos nariams, o ne reputaciją saugančioms audito kompanijoms, naudos iš to mažiau nei iš ožio pieno.

Kadaise įteisinta sudėtinga viešųjų pirkimų sistema šiandien jau virto skaidrumui praktinės reikšmės neturintia procedūra — konkursų viešosioms paslaugoms nugalėtojai visoje Lietuvoje beveik visada žinomi dar iki paskelbiant pretendentų vardus. Politinių partijų finansavimas iš biudžeto kol kas taip pat neatgraso partinių vadų nuo silpnybės rinkimų kompanijoms surinkti visus įmanomus pinigus, kurių reikšmingą dalį sudaro juodosios lėšos.

Pagaliam diduma naujų partijų savo politinę veiklą pirmiausia vertina tik kaip priemonę savo narių asmeninio verslo gerovei užtikrinti. Lietuvoje tuojau bus imta lenkti galvas prieš tuos, kurie, politiką laikydami labiau galimybe užsidirbti, kartais vis dėlto prisimena ir visuomenės interesus. 10 proc. „atsilyginimo“ taisyklė daugelyje valstybės institucijų

tapo įprasta, todėl Adolfo Šleževičiaus laikais siaubą kėlė 5 procentai atrodė žiedeliai.

Visi šie pavyzdžiai liudija, jog korupcijos prevencijos priemonės negali būti vienkartinės, — po metų kitų jos pasensta, nors kažkada atrodė veik geniales. Galbūt dėl to galutinis politikų elgsenos ir etikos principus reglamentuojančio kodekso variantas virto karikatūra. Korupcijos prevencija turi būti nuolatinė ir puoselėjama. Tačiau tai negali paguosti premjero.

Rinkimai į vietas savivaldą — iš esmės bus puikus politinės korupcijos rodiklis, kurio jokie tikri ar tariami Vyriausybės žingsniai tikriausiai nepakeis. Jeigu žiniasklaida po rinkimų bent porą mėnesių gromuluos tikras ir numanomas politinėms kampanijoms finansuoti išleistas partijų lėšas, G. Kirkilui laukti kitų metų rudens nebūtina: visuomenės nuomonė politinės korupcijos požiūriu bus suformuota. Kokių sprendimų imsis Vyriausybės vadovai — nelaukdami rinkimų pabaigos arčiau rinkimų štabų deleguos Mokesčių inspekcijos, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnybos pareigūnus, — iš esmės yra jų galvos skausmas.

Kita problema — G. Kirkilui galas, jeigu visos šalies valdžios institucijos nepradės dirbti skaidriai.

Europa dar neapsisprendė, kaip vertinti Lietuvą

Atkelta iš 1 psl.

ir 11 proc. nepalankiai).

Kiek mažiau, tačiau irgi teigiamai, Lietuvą vertina Kaliningrado srities gyventojai (57 proc. palankiai ir 19 proc. nepalankiai).

Tirtose Skandinavijos šalyse palankumas Lietuvai ženkliai svyruoja. Didžiausias jis Suomijoje (84 proc. palankiai ir 4 proc. nepalankiai) ir žymiai mažesnis Švedijoje (49 proc. palankiai ir 19 proc. nepalankiai) bei Danijoje (41 proc. palankiai ir 11 proc. nepalankiai).

Penkiose didžiausiose ES šalyse palankumas Lietuvai labai nevienodas: didžiausias Prancūzijoje (54 proc. palankių ir 8 proc. nepalankių vertinimų), kiek mažesnis Jungtinėje Karalystėje (48 proc. palankių ir 15 proc. nepalankių vertinimų).

Ypač žemi vertinimai (dėl didelio neturinčių nuomonės skaičiaus) yra Italijoje (21 proc. palankių ir 6 proc. nepalankių vertinimų), Vokietijoje (20 proc. palankių ir 10 proc. nepalankių vertinimų), Ispanijoje (19 proc. palankių ir 19 proc. nepalankių vertinimų).

Beveik visose šalyse yra pritariama teiginiui, kad Lietuvos ekonomika sparčiai vystosi (vidurkis — 43 proc. palankių ir 17 proc. nepalankių vertinimų). Labiausiai tam pritaria Latvijoje (74 proc.), o daugiausia nepritariančių Prancūzijoje ir Graikijoje (30 proc.). Tik vienoje šalyje — Portugalijoje — daugiau yra nesutinkančių (17 proc.), kad Lietuvos ekonomika sparčiai vystosi negu sutinkančių (14 proc.).

Nėra daug pritariančių, kad Lietuva yra moderni šalis (vidurkis — 36 proc.). Su tuo labiau sutinka pokomunistinių šalių gyventojai (54 proc. pritaria ir 21 proc. nepritaria), o nesutinka 15 ES senbuvių (27 proc. pritaria ir 40 proc. nepritaria teiginiui, kad Lietuva yra moderni šalis).

Daugiausia šiam teiginiui pritariančių (78 proc.) yra Estijoje, o mažiausiai (14 proc.) — Italijoje.

Visose šalyse, kur buvo vykdoma apklausa, yra pritariama, kad Lietuva turi gerų sportininkų (vidurkis 41 proc.). Daugiausia pritariančių yra Graikijoje (71 proc.), mažiausiai — Portugalijoje (19 proc.).

Pasaulio naujienos

(Remiantis AFP, Reuters, AP, Interfax, ITAR-TASS, BNS žinių agentūrų pranešimais)

Pentagono komisija mato tris išeitis

Komisijos vadovas Peter Pace, apsuptas kolegų generolų.

NATO nuotr.

Washington, DC, lapkričio 20 d. („Reuters“/BNS) — Pentagono komisija įvardijo tris pagrindines alternatyvas, kaip pagerinti padėtį Irake: išvesti pajėgas, nusiųsti į šalį daugiau amerikiečių karių arba sumažinti pajėgas, bet likti ten ilgiau, pirmadienį rašo „The Washington Post“.

Komisija veikiausiai rekomenduos jungtinį variantą — trumpam laikotarpiui šiek tiek padidinti šalyje dislokuotų amerikiečių karių skaičių ir drauge vykdyti ilgalaikę irakiečių pajėgų apmokymo programą, rašo laikraštis, remdamasis aukšto rango gynybos pareigūnais.

Su komisijos darbu susiję pareigūnai tris komisijos pasirinktas alternatyvas pavadino: „Go Home“, „Go Big“ ir „Go Longer“.

Su JAV Štabų vadų komiteto pirmininko generolo Peter Pace vadovaujamos komisijos parengtu dokumentu susipažinę šaltiniai sakė, kad buvo prieita prie išvados, jog nėra pakankamai pajėgų pasirinkti alternatyvą „išsiplėsti“ ir papildomai nusiųsti į Iraką tūkstančius karių, rašo „The Washington Post“.

Dienraščio žiniomis, alternatyva „keliauti namo“, reiškianti skubų pa-

jėgų išvedimą, buvo atmesta, nes prieita prie išvados, jog tai veikiausiai sukeltų Irake pilietinį karą, kuris apimtų visą šalį.

„The Washington Post“ rašo, kad komisija parengė kombinuotą variantą, alternatyvą „Go Longer“, kuri numato ilgai sumažinti amerikiečių karių skaičių, tuo pat metu užtikrinant ilgalaikę irakiečių pajėgų apmokymo ir konsultavimo programos įgyvendinimą.

Pasak pareigūnų, remiantis kombinuotu variantu, trumpam laikotarpiui ir Iraką būtų papildomai nusiųsta nuo 20,000 iki 30,000 karių. Šiuo metu Irake tarnauja apie 140,000 amerikiečių karių.

Šį mėnesį Kongreso kontrolę užsitikrinę demokratai žadėjo siekti, kad būtų priimtas sprendimas per kelis artimiausius mėnesius išvesti JAV pajėgas iš Irako.

Prezidentas George W. Bush tvirtina, kad JAV pajėgos nebus išvestos, kol irakiečiai nebus pasirengę patys užtikrinti saugumą, ir ne kartą atmetė raginimus parengti karių išvedimo grafiką. Vis dėlto Baltieji rūmai pareiškė, kad prezidentas pasirengęs išklausyti naujas idėjas.

Apnuodytas buvęs šnipas kaltina Maskvą

Londonas, lapkričio 20 d. („Reuters“/BNS) — Didžiosios Britanijos ligoninėje su mirtimi kovojantis buvęs rusų agentas, kurį, kaip įtariama, mėginta nuuodyti, galėjo tapti Maskvos sąmokslu taikiniu, pirmadienį pareiškė jo artimas draugas. Tuo tarpu Kremlius šiuos kaltinimus pavadino „nesąmone“.

Gydytojai sako, kad aršaus Rusijos prezidento Vladimiro Putino kritiko, buvusio specialiųjų tarnybų agento Aleksandro Litvinenkos, galimybės išgyventi — tik 50 procentų.

A. Litvinenka sakė blogai pasijutęs po susitikimo su asmeniu, kuris turėjo pateikti jam svarbios informacijos apie rusų žurnalistės Anos Politkovskajos nužudymą.

Komentuodamas šaltojo karo laikų šnipų istorijas primenančią bylą, artimas A. Litvinenkos draugas Aleksandras Goldfarbas, padėjęs jam prieš šešerius metus pabėgti į Britaniją, sakė įtariantis, kad buvęs šnipas tapo Rusijos vyriausybės sąmokslu auka.

„Sunku įsivaizduoti, kad prezidentai įsako įvykdyti nužudymus.

Niekas ir nesako, kad Putinas asmeniškai davė šį nurodymą, nors tai labai tikėtina“, — sakė A. Goldfarbas BBC radijui.

„Žinoma, mes neturime jokių tiesioginių įkalčių. Žinome tik tai, kad tą dieną A. Litvinenka susitiko su keliais žmonėmis, — sakė A. Goldfarbas. — Jis iš tiesų dalyvavo keliuose susitikimuose, kurių metu gėrė, ir nuodai galėjo būti įberti į tuos gėrimus“.

Paklaustas, kokių įrodymų jis turi, A. Goldfarbas atsakė: „Ko dar jums reikia? Įtariami žudikai jau yra įvykdę ne vieną analogišką žmogžudystę. Vienintelis skirtumas — šį kartą tai buvo įvykdyta čia, o ne ten“.

A. Litvinenka apsinuodijo lapkričio 1 dieną. Jis iš karto buvo paguldytas į ligoninę, tačiau tik nesenai atlikus toksikologinę ekspertizę buvo nustatyta jo negalavimų priežastis. Toksikologas John Henry sakė, kad A. Litvinenka apsinuodijo talium.

Pasak J. Henry, talis šiek tiek panašus į valgomąją druską. „Jis beskonis, bespalvis, bekvapis. Žmogui nužudyti pakaktų gramo“, — sakė jis.

EUROPA

LONDONAS

Karinė pergalė Irake jau nėra galima perspektyva, bet skubotas visos koalicinės kariuomenės išvedimas iš Irako — taip pat nėra pasirinkimas, mano buvęs JAV valstybės sekretorius Henry Kissinger. Interviu Britanijos televizijos ir radijo korporacijai BBC H. Kissinger pareiškė nuomonę, kad sureguliuoti konfliktą Irake gali padėti tarptautinės bendrijos, taip pat ir artimiausių Irako kaimynų — Irano ir Sirijos, diplomatinės pastangos. Jis paragino surengti tarptautinę konferenciją, kurioje dalyvautų JT Saugumo Tarybos nuolatinių narės, Irako kaimynai ir tokios regiono valstybės kaip Indija ir Pakistanas, kad būtų galima parengti kelis pažangai Artimųjų Rytų regione pasiekti.

ROMA

Italija atleido savo karinės žvalgybos vadovą Nicolò Pollari, kurio atžvilgiu vyksta tyrimas dėl jo numanomo vaidmens Centrinei žvalgybos valdybai (CŽV) pagrobiant vieną terorizmo įtariamą egiptietį. Buvęs Italijos karinės žvalgybos tarnybos (SISMI) vadovas kaltinamas tuo, kad 2003 metais Milane padėjo CŽV agentams pagrobti Osama Mustafą Hassan, dar žinomą kaip Abu Omar. Imamas buvo nuskraidintas į gimtąjį Egiptą, kur, jo teigimu, buvo kankintas dėl įtarimų turint ryšių su teroristais.

BERLYNAS

Tyrėjai atskleidė sąmokslą panaudojant bagažę paslėptus sprogmenis šiemet Vokietijoje susprogdinti keleivinį lėktuvą, pirmadienį pranešė federalinė prokuratūra. „Vasarą keli įtariamieji susisieko su asmeniu, kuris galėjo patekti į saugomą vieno oro uosto tarnybinę zoną“, — sakoma prokuratūros pranešime. Tas asmuo sutiko mainais į užmokestį padėti slapta įnešti į lėktuvą lagaminą ar krepšyje paslėptus sprogmenis. Sąmokslas žlugo, kai įtariamieji nesugebėjo susitarti dėl atlygio sumos.

Vokietijoje pirmadienį vienam sanitarui už tai, kad 28-iesiems daugiausia garbaus amžiaus pacientams suleido mirtinas injekcijas, buvo paskirta kalėjimo iki gyvos galvos bausmė. 28 metų Stephan Letter, kurį Vokietijos spauda praminė „mirties angelu“, buvo pripažintas kaltu dėl 12-os kaltinamųjų punktų žmogžudystės, 15-os kaltinamųjų punktų nužudymo dėl neatsargumo ir penkių kaltinamųjų punktų mėginimu įvykdyti žmogžudystę dėl neatsargumo, taip pat kaltinimų padarius didelės žalos sveikatai.

VARŠUVA

Lenkijos užsienio reikalų ministerija parengė specialų raportą „Rotacija 2007“, pagal kurį nuo ateinančių metų vidurio šalies diplomatinės atstovybės užsienyje bus pakeistas kas septintas darbuotojas. Laikraštis pažymi, kad tai bus didžiausias Lenkijos diplomatinio korpuso pakeitimas nuo pat komunistinio režimo šioje šalyje žlugimo 1989-aisiais. Kitais metais į užsienį dirbti išvažiuos apie 300 naujų darbuotojų. Nors projekto autoriai tai vadina standartinė procedūra, ministerijos darbuotojai pripažįsta, kad tai ne eilinis įvykis, o esminis „valymas“.

JAV

WASHINGTON, DC

Amerikos senatoriai vienbalsiai priėmė dokumentą, numatantį padėti Albanijai, Gruzijai, Kroatijai ir Makedonijai, kad jų ginkluotosios pajėgos pasiektų NATO reikalavimus atitinkantį lygį. Įstatyme taip pat sakoma, kad JAV pasiryžusios remti Ukrainos stojimą į NATO, jeigu Ukraina to panorės ir įvykdys būtinus reikalavimus.

AZIJA

BOGORAS

JAV vadovas George W. Bush pirmadienį atvyko į Indonezijos buvusią sostinę Bogorą, kur jį ant marmurinių rūmų laiptų pasitiko šios šalies prezidentas, tačiau kitose miesto vietose protestuotojai skandavo „Tiki-mės, kad Bush mirs“. Indonezija yra daugiausiai gyventojų turinti musulmoniška pasaulio valstybė.

ATLANTIC

Express Corp.

1-800-775-SEND

www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight

Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export

Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages

Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje, Baltarusijoje bei Ukrainoje.

Air Freight

Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking

Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680

Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

ŠPARAGAI IR AVIETĖS

Didž. Gerb. Žalianykšti, malonėkite atsakyti į porą klausimų.

1. Ar galima persodinti tik trejų metų šparagus? Jei taip, tai kada geriau: rudenį ar pavasarį?

2. Turiu keliolika krūmų aviečių. Auga puikiai, gauna užtenkamai saulės, bet prinoksta labai vėlai – rugsėjo pradžioje. Po to jas renku iki pirmos šalnos. Už atsakymą iš anksto dėkoju.

Atsakymai

1. Nors mes čia (pagal anglų kalbos žodį) esame pratę šį augalą vadinti šparagais — angl. „asparagus“, lot. *Asparagus officinalis*, bet iš esmės lietuviškai jis yra smidras arba net vaistinis smidras. Nemanau, kad, bent gyvendami Amerikoje, prisirasime prie tikrojo lietuviško pavadinimo, todėl pasilikime prie šparagų.

Šparagai yra daugiamečiai augalai, gražiais, „papartiškais“, švelniais lapais, nedideliais geltonais žiedeliukais ir raudonomis uogomis, kurių viduje slepiasi sėklutės. Paprastai šparagus iš sėklų nelengva auginti, nes reikia bent trejų metų, kol jie užaugina pakankamai stambius pavasarinčius ūglius, kuriuos mėgstame valgyti. Norint daržę išveisti šparagų, geriausia jų šaknų nusipirkti pas daržininką arba užsisakyti per katalogą.

Be abejo, pastebėjote, kad ištvirtinusių šparagų šaknys labai didelės — raitytos, mėsingos, susivijusios. Šparagai nemėgsta persodinimo, bet visgi tai padaryti galima ir augalas greitai prisitaiko prie naujos vietos, ypač jeigu ten gauna pakankamai saulės ir drėgmės. Persodinti galima vėlai rudenį, kai stiebai ir lapai jau pageltę, šalnos „pabučiuoti“. Bet atsiminkite, kad augalas turi turėti laiko ir įsitvirtinti naujoje vietoje, kol dar žemė nesusalo. Lapkričio pabaiga tam tikrai netinkama — jau per vėlu, tad siūlau palaukti pavasario.

Prieš persodinant šparagų kerą, stiebus reikia nukirpti iki žemės, tuomet atsargiai visą kerą iškasti, stengiantis nepažeisti šaknų, ir perkelti į iškastą gilią duobę, į kurios apačią ipilta komposto arba šiaip geros žemės ir, žinoma, vandens. Reikia pasirūpinti, kad šaknims būtų pakankamai vietos, jos nesusilenktų, nebūtų sugrūstos į gniužulą. Beje, persodinant rudenį galite ti-

kėtis, kad šparagai įsitvirtins ir pavasarį jau gardžiuositės jų ūgliais. Rudenį persodintus šparagus būtina pridengti sutrintais sausais lapais, šiaudų danga arba kuriuo kitu „mulch“, kad jiems lengviau būtų iškęsti šalčius.

Persodinus pavasarį, vargiai jie pradės duoti „derlių“ — reikės laukti kito pavasario. Apskritai, šparagai nesunkiai prigryja naujoje vietoje ir po to klesti daug metų.

2. Manau, kad Jūs turite rudenį uogas vedančius aviečių krūmus, dėl to ir uogos taip vėlai prinoko. Kaip, be abejo, žinote, avietės skirstomos į dvi pagrindines rūšis — vasarą auginančias uogas ir rudenines. Jeigu pasitaiko geri metai, rudeninės avietės prinoksta maždaug rugsėjo pradžioje (retkarčiais dar truputį anksčiau) ant šakų viršūnių, o į rudens pabaigą — ant smulkesnių šakelių kero apačioje.

Kadangi šiemet buvo „keista vasara“ — daugiau lietaus pabaigoje, o ypatingi karščiai pradžioje, tai kai kurie augalai „išėjo iš įprastos rikiuotės“. Tas galbūt atsitiko ir Jūsų avietėms. (Beje, ir mano sodelyje rudeninės avietės šiemet prinoko labai vėlai, bet dar jas rinkau spalio mėnesį — nedidelė šalna, atrodo, neižiedams, nei uogoms nepakenkė.)

Dar viena galima priežastis: galbūt Jūsų avietėms augimo sąlygos yra „per geros“ — daug saulės, daug trąšų, daug vandens. Tuomet pagrindinis augalo tikslas: kuo daugiau išsikeroti, išsiplėsti, užsiauginti šakų ir šaknų. Uogų auginimui skiriama antraeilė reikšmė.

Siūlau pasisodinti keletą kerų vasarinių aviečių, tuomet uogų turėsite visą metą — iki pat šalčių. Geriausios raudonųjų aviečių rūšys yra „Heritage“ (tos vaisius veda visą vasarą, arba bent dukart: anksti vasaros pradžioje, ir vėlai — rudenį); „Latham“ — veda vasarą, nors kartais uogos auga iki rugsėjo; „Canby“, „Killarney“, „Newburgh“ ir pan.

SERGA KLEVAI

Klausimas. Kieme du medžiai — „silver maple“. Abu turi po didelę, apie 1 pėdos diametro žaizdą — dreivę, maždaug 4 pėdų aukštyje nuo žemės. Voverės įlenda, vidus drėgnas, vienas ir pelėsių turi. Pas kaimyną mačiau uždėtos grotelės ir užlipinta cementu, bet medis džiū-

ta. Norėčiau pagelbėti medžiams, bet neišmanau kaip.

Atsakymas. Turiu nemalonią žinią — vargiai galėsite tas žaizdas užgydyti, nebent pakviesite tikrą žinovą („tree surgeon“), kuris galbūt užlipintų drėves tinkama medžiaga. Cementas tam netinka.

Žaizda medžio kamieno atsirado greičiausiai nuo kokio sužeidimo arba buvo nulaužta šaka ir niekuomet neužgijo. Paprastai sveiki, tvirti klevai (ir kiti medžiai) tokias žaizdas užsigeria. Nemanau, kad tai yra „canker“, kaip pavadinate savo laiške, bet šiaip žaizda, atsiradusi nuo minėtų priežasčių. Kai medis neištengia žaizdos aptraukti žieve ir užgydyti, į ją patenka drėgmė, dažnai ir visokie kenkėjai, graužikai, kurie dreivę padidina. Tuomet prasidėjusį puvinį jau sunku panaikinti.

Truputį apie „cankers“. Tai grybeliniai „skauduliai“, kurie atsiranda ant medžio, dažniausiai vaismedžio (ypač puola persikus, abrikosus, slyvas ir vyšnias, bet kartais užsikrečia ir obelys, ir kriaušės). Šiuo kenkėju gali užsikrėsti ir spygliuočiai, bet kietieji lapuočiai, kuriems priklauso ir klevai: angl. „maple“, lot. *acer* — su daugybe antinių žodžių, kurie apibūdina specifiską klevų rūšį, bet visi priklauso *Aceraceae* šeimai, visi yra lapuočiai, kurie savo lapus numeta rudenį.

Kadangi „canker“ yra grybelinis kenkėjas ir veisiasi sporomis, kurias platina vėjas ir net lietus, vienintelis tikras būdas jį išnaikinti — nupjauti pažeistas šakas arba net medžius. Galima naikinti ir atitinkamais nuodais — „fungicide“.

Patarčiau visgi iš klevų dreivių, kiek įmanoma išvalyti puvenas, vidų išpurkšti tais chemikalais („fungicide“) ir tuomet uždaryti, kad neįeitų drėgmė. Pas daržininkus yra specialaus audeklo (tree wrap cloth), kuriuo paprastai aprišami medelių kamienai, kad jų nepažeistų įvairūs graužikai. Galėtumėte ir klevų „žaizdas“ tuo audeklu aprišti (jis prisispaudžia prie kamieno). Jeigu neįsimes kenkėjai, nesusisuks sau lizdo voverės, galbūt klevai pradės gyti. Bet tai yra tik „galbūt“.

KINROŽIŲ KENKĖJAI

Klausimas. Kaip atsikratyti baltomis, mažomis musytėmis, kurios apniko mano gražią, didžiuliais geltonais, pilnaviduriais žiedais žydinčią, kinrožę?

Atsakymas. Kinrožė, angl. „hibiscus“, lot. *Hibiscus sinensis*, priklauso *Malvaceae* (dedėšvinių) šeimai, kuri turi apie 200 rūšių. Labai patrauklus augalas — dideliais,

žaliais, žvilgančiais lapais ir nuostabiais, įvairiaspalviais žiedais. Yra ir pilnavidurių. Nors iš esmės kinrožė yra lauko augalas, bet gali puikiai augti ir kambaryje. Svarbiausia, kad žemė vazone būtų nuolat drėgna (tik ne permirkusi). Perdžiūvusios gėlės numeta pumpurus ir lapus. Būtina šviesi patalpa, net saulės šviesa neturi liesti lapų ar žiedų. Tamsioje patalpoje kinrožė auga, bet neįydi. Ji nemėgsta, kai dažnai keičiama vieta: geriausia palikti ten, kur gerai auga ir žydi. Pakeitus vietą, gali nukristi pumpurai.

Kinrožės puola įvairūs kenkėjai — dažniausiai skydamariai (scale), voratinklinės erkutės (spider mites), amarai (aphids) ir baltasparnės musytės (white flies). Jos pačios ir jų vikšreliai siurbia syvus iš augalo lapų, lapai pagelsta, susiraito ir nukrinta. Baltasparnės nesunku pastebėti: pajudinus augalą, jos pasipila į visas puses. Jos taip pat pavojingiausios, nes gali nukristi nuo vieno augalo prie kito ir užkirsti.

Baltasparnės kiaušinėlius deda augalo lapų apačioje. Jų vikšreliai yra labai maži, truputį žalsvi, permatomi ir dėl to sunku pastebėti.

Naikinti geriausia „safe soap“ skiediniu, nupurškiant lapų apačią ir viršų, taip pat žemės paviršių. Purškimą reikia pakartoti kas 2–3 dienas, nes nuolat išsiris nauji vikšreliai. Jeigu jau tas nepadeda ir augalas yra labai apniktas, reikia griebtis „kraštutinių priemonių“, t.y. tikrų nuodų — „Malathion“ (galima gauti visur, kur parduodami kambariniai augalai). Tačiau šie chemikalai turi nemalonų kvapą, yra nuodingi ir žmonėms, ir naminiams gyvulėliams, todėl reikėtų augalą izoliuoti, purkšti, užsidengus burną ir nosį kauke arba bent nosine, po to labai gerai plauti rankas. Retais atvejais, jeigu neįmanoma kenkėjų sunaikinti, geriau kinrožę išmesti...

Beje, jeigu kambaryje yra daugiau augalų, ir juos reikėtų nupurkšti „safe soap“ skiediniu, nes musytės skraido po visą butą.

SKELBIMAI

IŠNUOMOJA

Waukegan, IL,
privačiame name
išnuomojamas atskiras butas.
Kreiptis
tel. 1-847-662-4708

**SKELBIMŲ
SKYRIAUS**
TEL. 773-585-9500

PASLAUGOS

**STATE FARM
INSURANCE
AUTOMOBILIO,
NAMŲ, SVEIKATOS IR
GYVYBĖS DRAUDIMAS**

Agentas Frank Zapolis (versle 49 metai)
Off. Mgr. Aukšė S. Kane,
Vilma Jarulienė,
Virginija Smuikaitienė
kalba lietuviškai.

FRANK ZAPOLIS
3208 1/2 West 95th St.,
Evergreen Park, IL 60805
Tel. 708-424-8654; 773-581-8654

SPALVOTI MUILO BURBULAI – VIENUOLIKOS METŲ DARBO REZULTATAS

Degantios ir sprogstancios cheminės medžiagos, sugadinti drabužiai, vienuolika prabėgusių metų ir pusė milijono išleistų dolerių – tiek paaugota pagerinti populiariausią pasaulio žaislą.

35-erių žaislų išradėjas iš San Paulo Minesotos valstijoje JAV Timas Kehoe daugelį metų teplojo viską aplinkui tam, kad įgyvendintų prieš vienuolika metų gimusią idėją – sukurti spalvotus muilo burbulus. Nors visi aplink kartojo, kad tai tikrai neįmanoma, jis nepasidavė iki galo.

200 mln. buteliukų kasmet

Muilo burbulai egzistuoja tiek, kiek egzistuoja vanduo ir surfaktantai – medžiagos, daugiausia esančios muile. Jos reaguoja su vandeniu ir „užrakina“ jį tarp dviejų sluoksnių, visi trys sluoksniai sudaro ploną plėvelę. Sąveikaudama su oru, plėvelė plečiasi, kol atsiplešia nuo paviršiaus ir suformuoja burbulą.

Žmonės žaidžia muilo burbulais mažiausiai 400 metų. Septynioliktą amžiaus flamandų paveiksluose galime matyti vaikus, pučiančius muilo burbulus iš molinių pypkių.

Viena Čikagos žaislų kompanija pradėjo pardavinėti muilo burbulus dar 1940-aisiais, o jie vis dar paklausūs, nors žaislų pramonėje vidutinis produkto klestėjimo laikas trunka mažiau nei 18 mėnesių.

Suskaiciuota, kad prekytojai parduoda apie 200 milijonų buteliukų kasmet, turbūt daugiau nei bet kokių kitų žaislų. Nepaisant ilgalaikės paklausos, per 60 metų muilo burbulai nebuvo tobulinti, išskyrus vienintelę išimtį, kai 2002-aisiais Toronto kompanija „SpinMaster“ pristatė muilo burbulus, nesprogsčiusius iki penkių minučių.

Žurnalas „Time“ paskelbė tai vienu didžiausiu metų išradimu ir jau pirmais metais buvo parduota 7 milijonai buteliukų. Potencialūs muilo burbulų pirkejai yra mokyklinio amžiaus vaikai, tačiau spalvoti muilo burbulai turėtų smarkiai praplėsti rinką. Išvaidzuokit, kad burbulų spalvos atitiktų mėgstamos sporto komandos ar įvairių organizacijų prekinio ženklo spalvas.

Tikėjosi greito rezultato

Būsimasis spalvotųjų burbulų išradėjas savo pirmąjį žaislą sukūrė 1989-aisiais, tai buvo stalo žaidimas apie atliekų rūšiavimą, pavadintas „Išsaugok Žemę“. Jis buvo toks pat neįdomus, kaip ir atrodo.

Žaislų kompanijos nebuvo sužavėtos tokio pasiūlymo, tačiau vienas laiškas su neigiamu atsakymu nukreipė jį pas nepriklausomą atstovą Frenką Jangą. Timas Kehoe jį atakavo ištisus mėnesius, siūlydamas savo idėjas. Pagaliau F. Jangas įkūriam vaikui pasiūlė visos dienos darbą su 300 tūkstančių dolerių metiniu atlyginimu.

Kitus metus Timas Kehoe dirbo dieną ir naktį, kai tik jį pasiekdavo įkvėpimas. Viršininko pasitikėjimas dar labiau kurstė kūrybiškumą: nuo žaislinio sunkvežimio, kurio padangas vaikai galėjo patys pripūsti, spalvoto smėlio, sukietėjančio žaislinėje orkaitėje iki spalvotų muilo burbulų.

Tai atrodė tokia paprasta idėja, kad pradžioje Timas buvo visiškai ramus ir jau skaičiavo būsimus pinigus. Euforija išblėso, kai pradėjo bandymus. Atrodytų, kad užtenka į muiliną vandenį įpilti truputį dažų, tačiau sunkios dažų molekulės greitai nusėda, taigi gaunamas skaidrus burbulas su spalvotais taškeliu dugne. Kas prasidėjo nuo paprastos idėjos, peraugo į nesėkmių virtinę.

Pirmasis – mėlynas

Po vienerių metų ir 115 nesėkmingų mėnesių pinigai ėjo į pabaigą, o rezultatų nebuvo. Išradėjas neteko darbo. Pakeitęs dar kelias darbo vietas, Timas Kehoe įkūrė savo firmą ir galėjo grįžti prie idėjos.

Spalvos taip ir liko nepagautos, bet strategija „išbandyk bet ką“ pripildė jo virtuvę daugybe keičiausių burbulų. Vienas jų trenksmingai sprogo, kitas staiga suliepsnojo, o pats išpūdingiausias iššovė kaip kulka.

Išradėjas retai galėdavo kuri nors iš jų atkurti, nes niekada nieko neužsirašydavo. Vėliau, supratęs savo klaidą, pradėjo viską įrašinėti vaizdo kamera. Vieną įprastą dieną, panardinus lankelį į mėlyną masę, pasaulį išvydo pirmasis spalvotas burbulas.

Išradėjas negalėjo patikėti, todėl pūtė, kol visa patalpa prisipildė mėlynų muilo burbulų, negana to, jis dar paprašė žmonos patvirtinti, ar tai tikrai ne haliucinacija.

Apsvaigintas savo sėkmės, Timas Kehoe pradėjo siųsti vaizdo-įrašus žaislų kompanijoms. Jis net nespėjo apsvaistyti vienintelės, bet labai svarbios problemos – kai burbulai sprogdavo, aptaškėdavo viską aplinkui, nuo odos dažai nenusiplaudavo net kelias savaites. Taigi visų firmų vadovai liepė paskambinti, kai viską padarys teisingai.

Dažams išleido pusę milijono

Timas Kehoe tikėjosi, kad kompanijos, nusipirkusios formulę, ją patobulins pačios, tačiau jų atstovai žinojo daugiau nei Timas – iki tinkamo rezultato dar labai toli.

Taigi nusivylusiam išradėjui reikėjo kaip nors verstis. Kitus aštuonerius metus jis plėtojo tinklalapių dizaino verslą. Vėliau su buvusiais darbdaviais įkūrė žaislų kompaniją. Jis sukūrė 219 idėjų, už kurias partneriai jam sumokėjo pusę milijono dolerių. Tik po to, kai sandėris buvo patvirtintas, o čekis išgrynintas, Timas Kehoe prasitarė apie spalvotų muilo burbulų idėją. Jis vengė apie tai kalbėti anksčiau, nes žinojo, kad partneriai užsigeis pulti tai daryti, o juk jis nebuvo įsitikinęs, kad sugebės tai įgyvendinti.

Per visus tuos metus jis sukūrė daugybę burbulų iš daugybės dažų, tačiau nė vieni nebuvo tinkami. Viską lėmė atsitiktinumas. Išradėjas paėmė dažus, kurių niekada neįsibandė, nes šie buvo pigmentiniai, t.y. labai sunkiai nuplaunami. Tačiau dažai puikiai nusiplovė nuo odos ir nuo drabužių. Atrodė, kad naktinių eksperimentų metai baigėsi.

Išradimas sukėlė siaubą

2004-ųjų liepos mėnesį Kehoe ir

Akių ligų specialistai

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos pagal susitarimą
Tel. 312-337-1285

Vidaus ligos

EDMUNDAS VŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. Sts. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos pagal susitarimą

Dantų gydytojai

DR. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Valandos pagal susitarimą

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prienamą kainą.
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
55 E. Washington, Suite 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260.

Širdies ir kraujagyslių ligos

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

GAILĖ SABALIAUSKAS, M.D.
KARDIOLOGĖ – ŠIRDIES LIGOS
Midwest Heart Specialists
15900 W. 127th St. Ste 200
Lemont, IL 60439
630-719-4799.

Priklauso Good Samaritan, Central DuPage, Edward ir Elmhurst ligoninėms.

Stuburo ir skausmo ligos

JONAS V. PRUNSKIS, MD
TERRI DALLAS PRUNSKIS, MD
MAUNAK V. RANA, MD
Illinois Pain Institute
Nugaros, sprando, galvos, sąnarių, sužiedimų darbovietėje bei kitų vietų skausmo diagnozės ir gydymo specialistai.

Elgin: 847-289-8822
McHenry: 815-363-9595
Elk Grove: 847-718-1212
www.illinoispain.com

Skelbimų skyriaus
tel. 1-773-585-9500

partneriai pakvietė daugybę vaikų ir jų tėvų į specialiai naujo išradimo pristatymui surengtą vakarėlį. Jie pasamdė filmavimo grupę ir išsinuomojo milžiniškas burbulų pūtimo mašinas, kurias pripildė įvairiaspalviu skysčiu.

Pirmos penkios minutės po burbulų pasirodymo buvo nuostabios. Mamos aikčiojo, o kai kurios net nubraukė ašarą. Vaikai krykštavo ir gaudė burbulus. Viskas buvo nepakartojama iki tol, kol burbulai sprogo.

Vaizdas buvo kaip po dažų mūšio: aptaškyti vaikai, tėvai mašinos. Išradėjas dar bandė sakyti, kad dažai išsiplaus, tačiau tai jau nebuvo svarbu. Tik pamatęs išsigandusius mamų veidus, Timas Kehoe suprato savo klaidą – nuplaunamų dažų nepakako. Jam reikėjo dažų, kurie išnyktų, nepalikdami jokių žymių. Tačiau organinės chemijos istorijoje dar nebuvo vandenyje tirpių dažų, kurie patys išnyktų, o Timas Kehoe nebuvo chemikas.

Nauja dažų rūšis

Skubiai reikėjo rasti chemiką, kuris specializuotųsi itin specifinėje srityje. Tik saujelė pasaulio universitetų gali pasiūlyti tokį žmogų, ir nė vieno iš jų nėra JAV.

Remas Sabnis iš Bombėjaus nebuvo pirmasis atsiliepęs į kvietimą, jis tiesiog buvo pirmasis, kuris manė, kad sukurti nykstančius dažus nėra neįmanoma. R. Sabnis prižadėjo, kad burbulai bus paruošti per metus, tačiau net jis nežinojo, koks sunkus bus šis darbas.

Daugelį mėnesių jis vykdė nuo 60 iki 100 eksperimentų per savaitę, pildydamas užrašų knygutę molekulinių eskizais, praleisdamas savaitgalius bibliotekoje, bandydamas vieną dažų rūšį po kitos. Sekmingas buvo vienas iš tūkstančių experi-

mentų.

Galiausiai jam pavyko sukurti muilo burbulus, kurie spindi ryškia spalva, tačiau ją praranda sprogdami. Spalva išnyksta taip, tarsi jos nebūtų buvę. Kai vienas iš tokių burbuliukų sprogsta tarp rankų, atrodo lyg magijos triukas.

Jei burbulas sprogsta ant rūbų, kilimo ar šuns, yra dvi išeitys: pašalinti dėmę su šiek tiek vandens arba pamiršti apie ją pusvalandžiui. Abiems atvejais spalva išnyks. Siekiant patobulinti žaislą, buvo atrasta visai nauja dažų rūšis.

Pristatomi „Zubbles“

Spalvoti muilo burbulai, prekiniu pavadinimu „Zubbles“ (lietuviškai turėtų būti „Zurbulai“), pasieks parduotuvių lentynas vasarį, jei ne anksčiau. Produkto dėžutės bus panašios į stilizuotus muilo burbulus.

Skirtingų spalvų personažai turi savo vardus ir net charakterius. Zilchas – juodas piktadarys yra populiariausias tarp berniukų. Mergaitėms labiau patinka rožinė Zili.

Timas Kehoe ieško fabriko, kuris išlaikytų formulės paslaptį ir per šešias savaites galėtų pagaminti milijoną buteliukų. Kai išradėjas nepučia burbulų prieš verslininkų auditoriją, jis sėdi namuose ir vėl bando išrasti naujus dažus ir pritaikyti juos kitose srityse.

Tarp įvairių idėjų jis galvoja ir apie plaukų dažus, kurie dingsta po kelių valandų, apie išnykstančias grafiti dažų spalvas, apie dantų pastą, kuri nudažys vaikų dantis ryškia spalva ir išnyks po 30 sekundžių. Išradėjas žada nenurimti ir naujais kūrinių pamaloninti ne tik vaikus, bet ir suaugusiuosius.

„Klaipėda“

Gražus būrys draugų, giminių, bendradarbių ir pažįstamų atvyko pasveikinti Jaunimo centro tarybos pirmininką Vaclovą Momkų 80-ojo gimtadienio proga. Pasveikinti sukaktuvinininką atvyko ir Lietuvos generalinis konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius.

V. Momkų pažįsta daugelis čikagiečių. 10 metų stovėjęs prie Lietuvių operos vairo, jis vedė Lietuvių operą į aukštumas. Kiek surengta spektaklių, kiek nerimo, kiek bemiegių naktų būta prieš kiekvieną operos premjerą. O kas suskalčiuos, kiek lalko atiduota Jaunimo centrui! Bet, kaip sakė pats jubilaitas — viskas buvo daroma iš širdies, viskas buvo skirta Lietuvybei. Smagu, kad V. Momkaus nuopelnus Lietuvai įvertino Lietuvos Respublikos vyriausybė. Metų pradžioje LR prezidentas Valdas Adamkus įteikė jam Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino Komandoro Kryžį.

Laimos Apanavičienės nuotraukoje iš kairės: Juzė Ivašauskienė, Margarita Momkienė, Vaclovas Momkus, LR generalinis konsulas Čikagoje Arvydas Daunoravičius ir Asta Kleizienė sukaktuvinio pokylio metu.

Rita Čyvaitė-Kliorienė, gyv. Richmond Heights, OH, ne tik pratęsė „Draugo“ prenumeratą dar vieneriems metams, bet taip pat užprenumeravo dienraštį Algirdui Bielskui iš Willoughby, OH. Esame nuoširdžiai dėkingi!

Kazys Rožanskas, anksčiau gyvenęs Čikagoje ir buvęs „Draugo“ administracijos darbuotojas, grįžo į tėvynę ir dabar gyvena Vilniuje, bet vis tiek skaito ir remia „Draugą“. Atnaujindamas prenumeratą, jis atsiuntė dar ir 80 dol. auką. Linkėdami K. Rožanskui geriausios sėkmės ir sveikatos, dėkojame už auką ir džiaugiamės, kad „Draugas“ jį gali lan-kyti Lietuvoje.

Janina Mitkus, gyv. W. Bloomfield, MI, atsiuntė prenumeratos mokestį ir 50 dol. auką. Širdingai dėkojame!

Lietuvių fondas yra lietuviškos veiklos Amerikoje pagrindinis rams-tis. Savo dosnią ranką jis ištiesė ir „Draugui“, šiais metais paskyręs net 10,000 dolerių paramą. Dėkodami už tokią stambią ir taip reikalingą paramą, linkime Lietuvių fondui klestėti, augti ir pasiekti užsibrėžtus tikslus.

Jonas Antanaitis iš Hot Springs, AR, kartu su prenumeratos mo-kesčiu atsiuntė 50 dol. auką. Nuoširdžiai dėkojame ir linkime šiam mūsų skaitytojui visokeriopos sėkmės.

Spaudos apžvalga

SKAUTŲ AIDAS

SEPTEMBER - OCTOBER 2006

VOL. 83 NO. 1

RUOSIŲIS - SPALIS 2006

5

Pasirodė naujas žurnalo „Skautų aidas“ numeris. Pirmuosiuose jo pus-lapiuose rasite Lietuvių skautų są-jungos tarybos Pirmijos pranešimus. S. fil. Tomas Dundzila rašo apie

2006 m. liepos mėnesį vykusią skau-tų vadovų stovyklą Kanadoje.

2006 m. skautai mini Lietuvių Skautų sąjungos išeivijoje 60 metų veiklos sukaktį. Apie tai savo straips-nyje rašo Alė Nemikienė.

Skyriuje „Mūsų šeimos“ kaip visada gausu nuotraukų iš skautų gyvenimo.

Fil. Ritonė Rudaitienė pristato 22-ą Vydūno fondo išleistą knygą — Jūratės Rosales „Goths and Balts“. Skaitytojams bus įdomu paskaityti jaunosios Monikos Siliūnaitės rašinį apie jos kelionę į Lietuvą.

Žurnale prisimenami ir minimi išeję Anapilin skautai — Vladas Vi-jeikis, Janina Milašiūtė Janulevi-čienė ir Jūratė Pečiūrienė.

Rasite ir kitų įdomių straipsnių. Žurnalą leidžia Lithuanian Scouts Association, Inc. Prenumeratos kai-na metams — 10 dol., oro paštu į užsienį — 40 dol.

SEIME:

EMIGRACIJOS TYRIMŲ LEIDINIAI

2006 m. lapkričio 9 d. Vilniuje, LR Seimo Europos informacijos cen-tre Tautinių mažumų ir išeivijos de-partamentas (TMID) kartu su Išeivijos institutu pristatė du bendrus emigracijos tyrimų leidinius: knygą „Lietuvos Respublikos emigracijos politika 1920-1940 m.“ ir žurnalą „Oikos: Lietuvių migracijos ir diasporos studijos“.

Knygoje „Lietuvos Respublikos emigracijos politika 1920-1940 m.“ publikuojami į tris skyrius suskirs-tyti penkiasdešimt du 1922-1940 m. dokumentai, apžvelgiantys tuometinę Lietuvos Respublikos valstybės politiką emigracijos atžvilgiu. Tarp jų: Išeivybės (1922 m.) ir Emigracijos (1929 m.) įstatymai ir jų projektai, Užsienio, Vidaus reikalų ministerijų su išeivijos veikla susiję teisės aktai, lietuvių padėtį užsienyje apibūdi-nančios Lietuvos konsulatų metinės ataskaitos. Knygoje pateikiama ir dalis su „Draugijos užsienio lietuviams remti“ veikla susijusių dokumentų.

Kas pusmetį išeisiantis „Oikos: Lietuvių migracijos ir diasporos stu-dijos“ žurnalas skirtas lietuvių mig-racijos ir emigracijos klausimų bei su jais susijusios politikos analizei, lietuvių diasporos istorijos ir kultūros tyrinėjimams, diskusijoms „protų gražinimo“ ir kitoms temoms.

Knygą ir žurnalą aptarė: Lietu-vos Respublikos prezidento patarėja Vaiva Vėbraitė, TMID generalinis direktorius Antanas Petrauskas, Išeivijos instituto direktorius prof. Egi-

dijus Aleksandravičius, knygos suda-rytoja Vitalija Kasperavičiūtė, „Oi-kos“ redaktoriaus pavaduotoja dr. Daiva Kuzmickaitė, dr. Rimantas Miknys. Renginyje dalyvavo Seimo, kitų Lietuvos valstybinių institucijų, žiniasklaidos atstovai.

„Džiaugiamės įgyvendinę prieš keletą metų TMID inicijuotas idėjas. Spręsdami šiandieninius užsienio lietuvių klausimus, turime pažvelgti ir į istorines lietuvių emigracijos ten-dencijas, kurių šaknys siekia net XVII amžių. Mums būtina žinoti, kaip Lietuvos valstybė bendravo su į užsienį išvykusiais tautiečiais tarpu-kariu, juolab, kad su šiandiena ją sieja ta pati tautos vienybės idėja. „Oikos“ žurnalo pagalba tikimės efektyviau bendrauti, diskutuoti su mūsų mokslininkais, kitais aukštos kvalifikacijos specialistais šiuo metu gyvenančiais užsienyje“, — sakė TMID generalinis direktorius Anta-nas Petrauskas.

Pasak departamento vadovo, minėti du projektai — tai TMID bendradarbiavimo su unikalią patirtį ir ži-nias turinčiu Išeivijos institutu pra-džia. Tikimasi, kad tokio pobūdžio bendruose projektuose ateityje akty-viau dalyvaus ir užsienio lietuvių bendruomenių, akademinės visuome-nės atstovai, politikai.

Giedrius Šniukas

TMID Užsienio lietuvių skyriaus Migracijos politikos ir informaci-jos poskyrio vedėjas

LIETUVA ALKOHOLIO GNIAUŽTUOSE

Ar jūs žinote, kas yra geriausia Lietuvoje? Tikriausiai, nepagalvoję iš karto į tokį klausimą neatsakytume. Per Lietuvos televiziją rodoma reklama akimirksniu papildo mūsų žinių bagažą, nes reklama žino, kad alus yra tai, ką mes turime geriausia! Ir laikraščiai, žurnalai, ir televizija mir-ga alkoholio reklama. Atrodo, kad daugiau nieko net ir nereikia reklamuoti!

Jeigu parduotuvėje prie kasos pakelsite akis, pamatysite daugybę cigarečių, kad tik nepamirštume įsi-gyti. Alkoholiu prekiaujama kiek-vienoje parduotuvėje, net degalinėse, o prekybos laikas neribojamas. Kai kur ištisą parą! Šiuo metu kiekvienas Lietuvos gyventojas išgeria net po 18 litrų absoliutaus alkoholio ir pra-lenkia visas Europos šalis. Alkoholis apnuodija mūsų gyvenimą, ne viena šeima prarado artimus žmones, dau-gėja silpnapročių vaikų, nes jie buvo pradėti girti ir jau gimę patyrę alko-holio klastą.

Kasmet Lietuvos keliuose žūsta nuo 700 iki 1,000 žmonių, kurių mir-čių priežastis daugiausia būna alko-holis.

Besaikis alkoholio vartojimas Lietuvą pavertė savižudžių tauta. Skyrybos, iširusios šeimos jau nieko nestebina, o girtų motinų pražudyti vaikai nesustabdo besaikio alkoholiz-mo.

Apsinuodijimas alkoholiu labai dažnas reiškinys ne tik tarp suau-gusių, bet ir moksleivių. Kokias ver-tybes pasirenka jaunimas, kas tampa kelrodžiu jų gyvenimo kelyje? Alko-holis sužlugdė ne vieno jauno žmo-gaus gyvenimą, atėmė gyvybę. Tačiau gražias šventes užtemdo girti žmo-

nės, neretai girtuoklystės baigiasi muštynėmis ir net gyvybės pra-radimu.

Lietuva — katalikiškas kraštas. Nejaugi mes pamiršome dešimt Dievo įsakymų, kurie mus išgelbėtų nuo moralinio ir fizinio sunykimo?

Nacionalinė sveikatos taryba pa-skelbė stulbinančius duomenis, kad sergamumas onkologinėmis ligomis Lietuvoje nuo 1990 m. iki 2005 m. pa-didėjo beveik 78.7 proc., o mirtingu-mas nuo šių ligų padidėjo 31.9 proc. ir gyventojų mirties priežasčių struk-tūroje vėžiui tenka antroji vieta. Graudu tai, kad daugelio onkologinių ligų galėtume išvengti, sumažinę alkoholio ir tabako vartojimą.

Galima teigti, kad daugelis Lie-tuvos gyventojų nesaugo ir nesirūpi-na savo sveikata, o įvairiais kenks-mingais veiksniais ją alina, prisi-šaukdami ankstyvą mirtį.

Krikščionys demokratai pasisako už blaivią ir sveiką Lietuvą, už doro-vingas ir darnias šeimas.

Nei valstybinio lygio politikai, nei vietos politikai neturi politinės valios riboti alkoholio ir tabako kon-trolę, pirmenybę teikiant visuomenės sveikatos interesams. Raginame po-litikus riboti alkoholio pardavimą švenčių dienomis. Greitai ateis Ad-ventas — Kalėdų laukimo laikas. Kviečiame visus šį laikotarpį apma-syti savo poelgius, savo gyvenimą ir pasirinkti tinkamą gyvenimo kelią, kad sutiktume Kristaus Gimimo šventę blaivūs, tyra sąžine ir švie-siomis mintimis.

Ona Šulcienė

Lietuvos krikščionių demokratų Kėdainių skyriaus pirmininkė

Mūsų uoliam nariui

A † A

Inž. KOSTUI BURBAI

mirus, reiškiamo nuoširdžią užuojautą dukroms, jų šeimoms ir visiems artimiesiems.

Amerikos Lietuvių Inžinierių ir Architektų sąjunga — Čikagos skyriaus valdyba

Vėžį sunaikina karštis

Atkelta iš 2 psl.

Klaipėdoje – pirmos

Kepenų radiodažninė termodestrukcija, pasak A. Šlepavičiaus, – naujausias modernios medicinos pasiekimas, apie kurį rašoma visuose medicinos žurnaluose. Pasaulyje šis metodas pradėtas taikyti prieš penketą metų, mūsų šalyje – prieš porą metų. Vakarų Lietuvoje tokios operacijos dar nebuvo atliekamos, nes nė viena įstaiga neturėjo reikiamos įrangos.

Klaipėdoje pirmąsias radiodažninės destrukcijos operacijas pradėjo

chirurgas Giedrius Kuprys, jų išmokęs Vilniaus universiteto ligoninės Santariškių klinikose. Jam padėjo gydytojas A. Šlepavičius.

Pats radiodažninės termoterapijos taikymas medicinoje nėra naujovė. Anksčiau mūsų šalies medikai ją naudojo skausmingiems kaulų augliams gydyti, nervinėms skaiduloms sunaikinti ir lėtinams skausmams sumažinti, mažiems augliams odoje pašalinti, kai kuriems širdies ritmo sutrikimams gydyti. Pastaruoju metu šis metodas vis dažniau naudojamas gydyti kepenų auglius.

„Klaipėda“

**Sėkmę lemia
emocinis intelektas****Valdo emocijas**

Pastaruoju metu vis labiau populiarėja terminas „emotional intelligence“ - emocinis intelektas. Tačiau mokslas vis dar neatrado tikslaus šios sąvokos apibrėžimo.

Emocinė kompetencija apibūdinama kaip gebėjimas suvokti savo jausmus, emocinę kitų būseną, teisingai vertinti ir kontroliuoti savo emocijas bei konstruktyviai jas reikšti, taip pat daryti įtaką kitų žmonių elgesiui. Emocinis intelektas leidžia valdyti savo emocijas.

**Daro įtaką
karjerai**

Daugybė tyrimų rodo, kad intelekto lygis yra svarbi žmogaus charakteristika. Tačiau ji nenusako, ar žmogui sekasi gyvenime. Amerikiečių psichologų tyrimai parodė, kad būtent emocinio intelekto dėka žmogus kyla profesijos srityje, jam sekasi asmeninis gyvenimas. Siekiant didesnių laimėjimų darbe, emocinės kompetencijos reikšmė keturis kartus didesnė nei intelekto.

Emocinė kompetencija leidžia užmegzti ir palaikyti santykius su draugais, giminaičiais, kolegomis. Tokie žmonės socialiniu požiūriu atrodo sėkmingesni, juos rečiau apninka depresija.

Kiekviename žmoguje slypi emociniai sugebėjimai, iš kurių susideda emocinė kompetencija. Juos galima ugdyti visą gyvenimą.

Kenkia sėkmei

Harvardo universitete atlikto tyrimo duomenimis, vadovo darbo efektyvumą 15 procentų lemia jo intelektas, 85 procentais – emocinė kompetencija. Kai vadovas emociškai nestabilus, kompanijoje prasideda destabilizacija. Vadovas privalo iš-

mokti valdyti savo ir darbuotojų emocijas, jeigu nori, kad įmonė sėkmingai veiktų.

Į mane kreipėsi vienos kompanijos savininkas, kuris pastaruoju metu nuolat patirdavo stresą. Dėl jo emocinio nestabilumo organizacijoje prasidėjo nesklandumai, padidėjo kadru kaita, darbuotojai mažiau parduodavo, nes jiems persidavė vadovo nervingumas.

Emocinės kompetencijos ugdymo konsultacijos vadovui leido suvaldyti savo emocijas, efektyviau bendrauti su pavaldiniais, sumažėjo kadru kaita. Padidėjo darbuotojų suinteresuotumas, jie ėmė mažiau sirgti.

Galima išsiugdyti

Dar jautriau į emocinę kompetenciją reaguojama tose įstaigose, kurių darbuotojai patys moko kitus. 10 metų stažą turinti pedagogė skundėsi bloga nuotaika, buvo nepatenkinta darbu, jai stigo kolegų ir vaikų supratimo. Padidėjęs pedagogės niršulys ėmė stabdyti jos profesinę raidą. Emocinės kompetencijos konsultacijos leido mokytojui geriau dirbti.

Dažniausiai sėkmingiau dirba tie pedagogai, kurių emocinės kompetencijos koeficientas didesnis. Jie mažiau konfliktuoja, geriau supranta vaikus, patenkinti darbu.

Anketinė apklausa parodė, kad vaikai pirmenybę teikia tokiems mokytojams, su jais yra atviresni, greičiau užmezga kontaktą. Šie pedagogai patys gali išmokyti vaikus emocinės kompetencijos, tai yra nepasinerinti vien tik į savo jausmus, bet mokėti suprasti kitus, jų jausmus ir emocijas.

Emocinis intelektas patrauklus todėl, kad emocijų valdymas – įgūdis, kurį galima išsiugdyti.

„Klaipėda“

A † A

VANDA URBONIENĖ

Mirė 2006 m. lapkričio 19 d., Čikagoje, Brighton Park, 10 v. ryto po ilgos ligos, sulaukusi beveik 88 metų amžiaus.

Prieš sugrįžtant į Čikagą 1999 m., 15 metų su vyru a.a. Antanu gyveno Juno Beach, FL.

Giliame liūdesyje liko duktė Teresė Daniels su vyru James, sūnus Edvardas su žmona Dalia bei kiti giminės ir artimieji Amerikoje ir Lietuvoje.

Velionė bus pašarvota penktadienį, lapkričio 24 d. nuo 8:30 v. ryto iki 10 v.r. Gaidas-Daimid laidojimo namuose, 4330 S. California Ave. Šv. Mišios 10 v. ryto Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje.

Po Mišių a.a. Vanda bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Nuoširdžiai kviečiame gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę artimieji

Laidot. direkt. Gerald F. Damid. Tel. 773-523-0440

**AUKOS TAUTOS FONDUI
MIRUSIEMS PAGERBTI — IN MEMORIAM
2006.08.01 iki 2006.10.31**

A.A. AUŠTRIENĖ, GENOVAITĖ — \$25: Maryland Lietuvių draugijų taryba per Janiną Brazauskienę, MD.

A.A. BLIUDŽIUVIENĖ, STASĖ — \$100: Hoeschele, dr. James ir Audronė Vaitiekaitis, MI; \$40: Vaitiekaitiai, Alg. ir Reg., MI.

A.A. BRUNDZA, DR. JUOZAS (DR. JUOZO BRUNDZOS FONDAS) — \$4,000: Brundzienė, Pranutė, IL.

A.A. GOGELIS, KAZYS — \$25: Bulotienė, Eugenija, MI.

A.A. PALYS, PETRAS — \$100: Kumpikas, dr. Giedrė, NY; Skobeikienė, Sofija, NY; \$50: Penikas, Romualdas ir Vida, NY; Vedeckas, Algis ir Roma, NY; Vilgalys, Jonas, NY; Vytuviai, Antanas ir dr. Jadvyga, NY; \$25: Černauskai, Jonas ir Lijolė, NY; Dimienė, dr. Stefa, NY; Žukaitė, Ramutė, NY.

A.A. STAŠKUS VLADAS — \$1,000: Stankūnai, Jonas ir Giedrė, CT; \$100: Staškus Vladas, FL; Staškuviene, Janė L., FL; \$30: Bulotienė, Eugenija, MI; \$20: Pliurienė, Česlova, MI; Šadeikienė, Ona, MI.

A.A. RIMAS, ALGIS (ALGIO RIMO ŠVIETIMO FONDAS) — \$350: Rimienė, Ramunė, MA.

A.A. VALIUKĖNAS, GRACE — \$30: Osteika, Antanas, MI; \$20: Bulotienė, Eugenija, MI; Petroniai, Leonas ir Danutė, MI.

A.A. ŽUKAUSKAS, RIMAS — (RIMO ŽUKAUSKO STIPENDIJŲ FONDAS) — \$1,000: Lewis, Blanche, PA.

Š.m. spalio 5 d. Palangoje paminėta aušrininko dr. Jono Šliūpo 145 m. gimimo sukaktis. Minėjimas įvyko jo namuose, iš kurių prieš 62 metus (1944 spalio 2 d.) šelma išvyko į tremtį Vakaruose. Pirmoje eil. iš kairės: sūnus inž. Vytautas Šliūpas, PE, Vanda Šliūpienė (abu gyv. Burlingame, CA) ir Palangos miesto meras dr. Remigijus KIRSTUKAS.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

♦ **Lapkričio 23-24 dienomis** dienraščio „Draugas“ redakcija nedirbs. Dienraščio numeris po Padėkos dienos išeis lapkričio 28 d. Lapkričio 24 d., penktadienį, skaitytojai gaus šeštadieninį laikraščio numerį.

♦ **Lapkričio 26 d., sekmadienį, 2 val. p.p.** Mažosios Lietuvos lietuvių draugija Čikagoje ruošia Tilžės akto 88-erių metų sukakties paminėjimą Šaulių namuose, 2417 W. 43 gatvė Čikagoje. Programoje — iškilmingoji dalis su vėliavų įnešimu, invokacija, himnais, paskaita ir menine programa. Po programos — pabendraavimas ir kavutė. Visuomenė maloniai kviečiama dalyvauti.

♦ **LB Lemonto apylinkės valdyba** lapkričio 26 d. 12 val. p.p. maloniai kviečia į susitikimą PLC didžiojoje salėje su Yale universiteto Muzikos bibliotekos stažuotoja Egle Stalnioniene. E. Stalnionienė dirba Vilniaus Muzikos ir meno bibliotekoje, aktyviai dalyvauja Pasaulinės bibliotekų asociacijos veikloje, tarptautinėse konferencijose skaito pranešimus apie Lietuvos Muzikos bibliotekų veiklą. Kartu atvyksta ir Yale universiteto profesorius Kelndall Crilly.

♦ **Lemonto socialinis skyrius** praneša, kad gruodžio 1 d., penktadienį, nuo 12 val. p.p. iki 1 val. p.p. Bočių menėje bus galima pasiskiepyti nuo plaučių uždegimo (Pneumonia Shots). Norintys pasiskiepyti, prašome skambinti R. Kronui tel. 630-968-0184.

♦ **Jaunimo centro tradicinė vakarienė** įvyks gruodžio 3 d., sekmadienį, didžiojoje salėje. 3 val. p.p. Jėzuitų koplyčioje kun. Antanas Gražulis, SJ, atnašaus šv. Mišias už mirusius Jaunimo centro rėmėjus. Mišių metu giedos solistai Margarita ir Vaclovas Momkai, akompanuos Manigirdas Motekaitis. 4 val. p.p. salėje bus trumpa akademija ir ansamblio „Gabijs“ (vadovė Genė Razumienė) koncertas. Vakariene ruoš Morkūnų „Lithuanian Plaza Bakery and Deli“. Galima užsisakyti stalus ir pavienes vietas. Tel. pasiteiravimui: 708-447-4501 (Milda Šatienė) ir 708-636-6837 (Anelė Pocienė).

♦ **Gruodžio 9 d., šeštadienį, Švč. Mergelės Marijos Nekalto Prasidėjimo parapija** švęs parapijos Švč. Mergelės Marijos Nekaltojo Prasidėjimo šventę. Ta proga rengiami atsisveikinimo su Šv. Kazimiero kongregacijos seselėmis, kurios parapijoje dirbo 84 metus, pietūs. Šiais metais seselės kazimierietės švenčia kongregacijos įsteigimo 100-ąsias metines. Visi parapijiečiai ir lankiusieji seselių vadovaujamą parapijos mokyklą kviečiami dalyvauti seselių pagerbime. Šventė prasidės šv. Mišiomis 4:30 val. p.p. Apie dalyvavimą prašome pranešti Salomėjai Daulienei (tel. 773-847-4855) arba Evelinai Oželienei (tel. 773-254-7553).

♦ **Balzeko lietuvių kultūros muziejus**, 6500 S. Pulaski Rd., Čikaga, gruodžio 3 d., sekmadienį, 2 val. p.p. kviečia į užsiėmimus visus norinčius išmokyti padaryti šiaudinukus Kalėdų

eglutei. Užsiėmimus ves didelę patirtį turinčios meistrės Albina Savickas ir Irena Karaliūnas. Atsineškite žirkles, liniuotę ir pieštuką, o mes aprūpinsime šiaudeliais, siūlais ir instrukcijomis. Įėjimo mokestis: suaugusiems 12 dol., vaikams — 5 dol. Dalyviai taip pat galės lankytis muziejuje ir pažiūrėti filmą apie Lietuvą. Registracija tel. 773-582-6500. Muziejus atidarytas kasdien nuo 10 val. r. iki 4 val. p.p. Papildomos medžiagos šiaudinukams daryti namie galėsite įsigyti muziejaus parduotuvėje. Renginį remia: Illinois Arts Council, Chicago Department of Cultural Affairs ir ECPC.

♦ **JAV LB Socialinių reikalų tarnyba (SRT)** ir vyresniųjų lietuvių centras Čikagoje kviečia visus į kasmetinį labdaros vakarą š. m. gruodžio 9 d. 5 val. p.p., kuris vyks „Seklyčioje“ (vakariene — 6 val. v.). Jūsų lauks šauni vakariene bei tradicinė prel. Prunskio premijos įteikimo ceremonija. Meninėje programoje — nuotaiingos dainos, muzika bei pasilinksminimas. Bilietus galite įsigyti SRT būstinėje, 2711 W. 71st St., Chicago, IL. Tel. pasiteiravimui: 773-476-2655 (darbo laikas — nuo 9 val. r. iki 4 val. p.p., nuo pirmadienio iki ketvirtadienio). Auka: 35 dol. Visi maloniai kviečiami.

♦ **Gruodžio 10 d. Palaimintojo J. Matulaičio misijoje** vyks tradicinis misijos choro Kalėdinis koncertas. Koncerte dalyvauja vaikų choras „Vyturys“ ir solistė Liana Kopūstaitė-Pauletti.

♦ **Poeto Bernardo Brazdžionio** 100-mečio minėjimas įvyks 2007 m. vasario 4 d. Lietuvių dailės muziejuje, 14911 127th Street, Lemont, IL. Rengia seniausia Amerikoje lietuviška radijo laida „Margutis II“.

♦ **2007 metų birželio 30 – liepos 1 dienomis** Lietuvoje, Klaipėdos mieste vyks Lietuvos Jaunimo dienos. Šioms dienoms visose Lietuvos vyskupijose pradėta rengtis jau dabar. Kviečiame jaunus žmones, kurie planuoja birželio mėnesį būti Lietuvoje ir norėtų dalyvauti šiose Jaunimo dienose, atsiliepti ir pranešti apie save Lemonto seselėms, kad artimiausiu metu būtų pakviesti į specialiai tam skirtą pasiruošimo programą. Skambinti telefonu: 630-243-1070.

♦ **Visus visus, norinčius prekiauti** tradicinėje Kalėdų mugėje, kuri kaip ir kasmet vyks Pasaulio lietuvių centre (Lemont) gruodžio 2-3 dienomis, kviečiame užsisakyti stalus prekybai. Skambinti Aldonai tel. 708-448-7436.

♦ **Priimami užsakymai VIII Lietuvių Dainų šventės** vaizdo juostai įsigyti. Prisiminkime Dainų šventės akimirkas, vėl pajauskime jos dvasią, pasidžiaukime taip, kaip džiaugėmės visiems balsams susiliejus į galingą dainą. Vaizdo juostą galima užsisakyti Dainų šventės internetinėje svetainėje www.dainusvente.org. Juosta taip pat bus platinama JAV ir Kanadoje esančiose lietuviškose krautuvėse ir knygynėliuose. Kaina 20 dol. (2 DVD vaizdo juostos).

Lapkričio 19 d. Čikagos ramovėnai, talkinant birutietėms ir šauliams, surengė karluomenės 88 metų atkūrimo sukakties paminėjimą. Iškilmingos pamaldos vyko 10:30 val. r. Tėvų Jėzuitų koplyčioje. Šv. Mišias aukojo ir pamokslą sakė kun. Antanas Gražulis, SJ, giedojo Vilija Kerelytė, vargonavo Manigirdas Motekaitis.

Po pamaldų įvyko apeigos prie Laisvės kovų paminklo, kuriose dalyvavo organizacijos su vėliavomis. Pagerbiant kovotojus ir žuvusius už Lietuvos laisvę buvo padėti vainikai.

Minėjimas Šaulių namuose prasidėjo 12:30 val. p.p. Pagrindinis pranešėjas — LLŠ išelvijoje vadas Mykolas Abarius.

Laimos Apanavičienės nuotraukoje: Prie Laisvės kovų paminklo padedamas vainikas kovotojams ir žuvusiems už Lietuvos laisvę.

Dėmesio! Dėmesio! Dėmesio!

Lietuvių radijo laida „**MARGUTIS II**“ praneša, kad šios radijo laidos klausytojai gali įsijungti savo kompiuterį ir girdėti puikų lietuvišką žodį nuo 8 val. v. iki 8:45 val. v.

Mūsų tinklalapio adresas — www.WCEV1450.com

Surfor net work — sekite nuorodas.

Tel. pasiteiravimui: 773-476-2242.

Parodoje-konkurse „Išelvijos keltas“, vykstančioje Lietuvių dailės muziejuje, 14911 127th Street, Lemont, Miko J. Šileikio premiją už tapybą konkurso vertinimo komisija (Valentinas Ramonis — pirmininkas ir nariai: Viktorija Kašubaitė-Matranga, Magdalena Stankūnienė bei Danas Lapkus) paskyrė tapytojui Juozui Mielioniui už kūrinių „Kažoks slėnis“.

Kviečiame meno mylėtojus apsilankyti parodoje ir susipažinti su kitais autoriais, laimėjusiais premijas, darbais.

Parodą galima aplankyti šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 11 val. r. iki 2 val. p.p. Kitomis dienomis — pagal susitarimą. Tel. pasiteiravimui: 630-257-2034.

Laimos Apanavičienės nuotraukoje dailininkas Juozas Mielionis.

Mieli skaitytojai, pranešame, kad „Draugo“ administracijoje, 4545 W. 63th Street, Chicago, IL, galite nusipirkti kalėdačių. Tel. pasiteiravimui: 773-585-9500.